19

SLOVO

1. 10. 1995
ROČ. XXVII
Cena 5 Sk

Časopis gréckokatolíckej cirkvi

Tri naše zábery sú z najdôležitejších udalostí uplynulých dní v živote eparchie

Odpustová slávnosť v Ľutine

Odpustová slávnosť v Čirči

Sprievod pri príležitosti otvorenia cirkevného gymnázia v Trebišove

Na prvý piatok

Viera DONOVALOVÁ - KLENKOVÁ

Pokrmom tvojím nasýtim sa,
uzdravím si ním dušu.
Ó, Božské Srdce, odpusti nám,
vypočuj prosbu našu!

Dávaš nám znova čas a všetkých
pozývaš k svojmu stolu.
Seba nám dávaš. Uskutočňuj
v nás vždycky svoju vôľu!

Sme slabí. V tvojom prisľúbení
hľadáme záloh lásky.
Tvoj bok je pre nás otvorený.

Čakáš náš krôčik ľudský.
Uteľ nám v dnešnom prijímaní
naveky priazeň LÁSKY.

Venujte pozornosť CESTE

Príbehy, ktoré pohýnajú

Každý človek v sebe ukrýva príbeh svojho života, ktorý je vždy jedinečný a neopakovateľný. Veselé i smutné, hrdinské i tragické bývajú osudy ľudí. Často pre nás zdanlivo obyčajný, jednoduchý všedný život môže iným odhaliť veľkú životnú múdrosť a byť istou skúsenosťou.

Vážení priatelia a naši čitatelia,

chceme Vás vyzvať k odvahe napísať svoje životné skúsenosti, podeliť sa, vydať svedectvo pravde. Nenechávajme si svoju životnú múdrosť pre seba. Dajme spoločne šancu tým, ktorí hľadajú Cestu, prípadne vystríhajme svojou skúsenosťou pred pádom, hriechom a rôznymi neduhmi, chorobami. Píšte o všetkom, čo môže pozitívne ovplyvniť Cestu do večnosti. Vaše námety, príbehy, skúsenosti radi zverejníme. Ak máte zábrany prezradiť svoje meno, stačí, keď sa podpíšete buď iniciálkami, resp. ináč. Keďže motívom našej novej rubriky je CESTA k Bohu, taký bude aj jej názov.

Veríme, že na tejto Ceste nájdeme spoločne nádherné duchovné perly, ktoré nám pomôžu v ešte väčšej plnosti a úprimnejšie prežívať vieru v Ježiša Krista.

Tešíme sa na vaše listy. Duch Boží nech Vám v tom pomáha!

Adresa redakcie: Časopis Slovo,
Hlavná 8,
080 01 Prešov,
tel.:091/723 783

Jozef TÓTH

PORYVY

Zďaleka prichádza jeseň
šumí a šumí
Javorové lístie z detstva padá
na choré oči
ktoré viac videli
ako vidieť mali
Všetko je náramne sivé
Kdeže je zeleň mojich žíl
Z kročají dievčích v zamrznutom ráne
vták by sa rosy nenapil

Čo na smetisku bolo
nudisticky sa stavia na obdiv
Ach vy moje staré teplé rodné slová
Kdeže vás prosím ukryť mám
veď nikto im tu nikto nerozumie
v rodisku mojom
kde včera každý bratom mi bol
a dnes tu stojím
jak slnko stojí na oblohe
Sám

Perly východných otcov

Makarios DUCHOVNÁ SKÚSENOSŤ A CHÁPANIE

Tí, ktorí nemajú nijakú skúsenosť, nemôžu sa zaoberať duchovnými vecami. Ale veriacej a zbožnej duši bude dané, aby bola chápaná spoločenstvom so Svätým Duchom; a nebeské poklady ducha budú zjavené len tomu, kto to pozná; ten, kto nie je zasvätený, si ich vôbec nedokáže predstaviť. Preto takých úctivo počúvajú, keď tiež ty budeš vo svojej viere uznaný hodným mať podiel na tých veciach. Lebo potom budeš prostredníctvom poznania a skúsenosti duše poučený, na akých dobrách a tajomstvách sa môžu podieľať už tu duše kresťanov.

Pripravili baziliáni

Z OBSAHU

Východné kresťanstvo na Spiši 3
Ľutinské zvony opäť vyzváňajú 4
Dohoda o vzájomnom vysporiadaní 5
Nad príhovorom Svätého Otca ku gréckokatolíkom 6
Pravú radosť spoznáš len s Bohom 7
Koncert Jendruchovcov - Sú naučení deliť sa 8
Nová hudobná rubrika Rosa Slovakia 9
Z listu Svätého Otca Jána Pavla II. adresovaného ženám 10
Neuveriteľné utrpenie katolíckeho kňaza - jezuitu v Albánsku 11
Oslavy preparandia 12
Prvé gréckokatolícke gymnázium 13
Aj farnosť Sačurov napreduje 14
Liturgický kalendár 15
Za Mons. ThDr. Mirónom Podhajeckým 16

SLOVO
časopis gréckokatolíkov
vychádza k 1. a 3. nedeli v mesiaci
Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave
Vedúci redaktor:
Blažej Krasnovský
Redaktor:
Anton Mesároš
Cirkevný cenzor:
o. Anton Mojžiš
Grafická úprava:
Karol Neupauer
Sadzba a tlač:
PVT a.s., divízia Košice a ČISOPRESS
Príspevky zasielajte na adresu:
Redakcia Slova
Hlavná 8
080 01 Prešov
Cena 1 výtlačku 5 Sk
Predplatné:
polročné 60,- Sk
celoročné 120,- Sk
Indexné číslo 49618
Distribúcia:
Priamo z redakcie
Podávanie novinových zásielok povolené Východoslovenským riaditeľstvom pôšt Košice,
č.j. 2542 - PTTM - 93, zo dňa 8.9.1993

VÝCHODNÉ KRESŤANSTVO NA SPIŠI

Návšteva Jána Pavla II. na Mariánskej hore v Levoči bola aj pre nás - gréckokatolíkov na Spiši - veľkou príležitosťou k prehĺbeniu viery, keďže sme, ako to z historických prameňov vyplýva, priamymi dedičmi cyrilometodskej tradície. V tomto článku by som chcel poukázať na nepretržitú kontinuitu východného kresťanstva na Spiši od čias sv. Cyrila a Metoda až po dnešok.

Duchovným stredisko náboženského života na Spiši bola od nepamäti Spišská Kapitula. Už za Veľkomoravskej ríše bola Spišská Kapitula sídlom biskupa, lebo prepošt Lukáš v roku 1282 chrám na Kapitule volá katedrálny [1] a pápež Bonifác IX. píše r. 1402, že chrám je síce kolegiátny, ale že prv bol katedrálny [2].

Spišské prepošstvo vzniklo v roku 1198, ale na starých základoch biskupstva z veľkomoravskej doby. Preto asi mali spišski prepošti lomený kríž vo svojom erbe. Podľa A. Miškoviča v klenotnici Spišskej Kapituly opatrujú východnú biskupskú mitru. Prepošstvo bolo síce latinského obradu, ale na Kapitule možno sledovať ešte aj v XIII. storočí istý biritualizmus. Tak napr. prepošt Mother vo svojom testamente z roku 1273 poručil vinicu kňazom, ktorí by v procesionálnej kaplnke každú sobotu po vešperách mali povinnosť spievať Zdrávas, Kráľovná, alebo Raduj sa, Bohorodica [3]. Bardossy a za ním Miškovič tvrdia, že spišský prepošt Jakub, ktorý pôsobil na konci XIII. storočia mal svätenie aj podľa východného obradu.

V roku 1402 pápež Bonifác IX. obnovil spišskému prepoštovi biskupské privilégiá, ktoré zhoreli s vežou pri veľkom požiari a v nich píše, že veľký počet Ruthénov a Olachov, bývajúcich v susedstve, navštevuje Kostol sv. Martina v Spišskej Kapitule[4]. Ďalším dôkazom je písaný doklad známy ako tzv. "Spišské modlitby". 25.10.1479, v deň pred sviatkom sv. Demetra, sa uskutočnila posviacka katedrálneho chrámu na Spišskej Kapitule. To, ako sa tento liturgický úkon uskutočnil, i to, ako sa zdokumentoval, nám umožňuje usudzovať, ako sa vtedajšia cirkev na Slovensku hlásila k liturgickému odkazu sv. Cyrila a Metoda. Už samotná prítomnosť jazyka ľudu upozorňuje na cyrilometodskú liturgickú prax. Samotná štruktúra modlitieb je celkom blízka jekténiam liturgie sv. Jána Zlatoústeho [5].

Na konci XV. a začiatkom XVI. storočia na Spiši dochádza vplyvom valašskej kolonizácie k posilneniu východného prvku v národnostnej skladbe obyvateľstva. Niektoré obce v horách boli vo veľkej miere osídľované obyvateľstvom, niektoré obce toto etnikum priamo založilo, napr, Torysky - 3.5.1537. [6] Obyvateľstvo týchto obcí výrazne inklinovalo k východnému obradu.

Keď nastalo zjednotenie východných kresťanov s katolíckou cirkvou v roku 1646, Peter Parthenij, mukačevský biskup, "zveril" spišskému prepoštovi do duchovnej správy gréckokatolícke farnosti na Spiši: Poráč, Závadku, Helcmanovce, Slovinky, Torysky, Nižné Repáše, Olšavicu, Hodermark, Lipník, Osturňu, neskôr Kojšov a ďalšie. Príznačný pre východný rít je napr. patrón chrámu na Poráči sv. Demeter, solúnsky patrón, ktorého si veľmi ctili sv. Cyril a Metod. Napriek tejto skutočnosti veriaci týchto farnosti si nielen udržali východný obrad, ale ich duchovný život a východná spiritualita sa rozvíjali. O tom svedčí aj trojica biskupov mukačevskej eparchie, ktorí pochádzali z týchto farnosti. Boli to:

Simeon Štefan Olšavský /1733-1737/
Michal Manuel Olšavský /1743-1767/
Ján Bradáč /1768-1772/

Z nich napr. Michal Manuel Olšavský získal mnohé zásluhy na poli organizácie eparchie.

Usiloval sa o lepšie vzdelanie kňazstva. Založil v Mukačeve bohoslovecké štúdiá a ústav pre vzdelávanie gr.-kat. učiteľov.

Biskup Ján Bradáč, pôvodom z Torysiek, usiloval sa o osamostatnenie spod jurisdikcie jágerského biskupa, bez ktorého v zásadných otázkach nemohol nič riešiť. Spolu s Andrejom Bačinským, t.č. kanonikom, neskôr biskupom, dosiahol osamostatnenie mukačevskej eparchie v roku 1771 bulou pápeža Klementa XIV. Bol autorom šlabikára pre gr. kat. školy a modlitebníka.

V roku 1787 boli z nariadenia cisára Jozefa II. spišské farnosti znova vrátené a začlenené do mukačevskej eparchie. Po jej rozdelení stali sa súčasťou prešovskej eparchie, ktorá bola kreovaná bulou pápeža Pia VII. v roku 1818.

Ako to vyplývalo z historického prierezu, my, gréckokatolíci, sme najvlastnejšími dedičmi cyrilometodejskej tradície. Preto sa máme snažiť, aby sme náš krásny východný obrad neustále viac poznávali, lebo z jeho poznania a uvedomenia si vlastných historických koreňov budeme si ho viac vážiť a nezanedbávať, ale naopak, budeme naň hrdí!

o. Peter ŠTURÁK, Torysky

Vysvetlivky:

(1) Hradzsky c.d. 307
(2) Monumenta Vaticana Hungariae - str. 415
(3) Hradzsky c.d. 300
(4) Monumenta Vaticana Hungariae - str. 415 - Š. Šmalik - Stretnutie Východu so Západom na Spišskej Kapitule
(5) O. Cyril Vasiľ - Vatikánsky rozhlas, január 1990
(6) Torysky - František Žifčák

Touto snímkou sa vraciame k návšteve Svätého Otca Jána Pavla II. v Prešove.

Veď zážitky a dojmy na toto jedinečné stretnutie zostanú dlho v našej pamäti. Záber je pri pamätníku 24 šľachticov a mešťanov na evanjelickom kolégiu, ktorí boli v roku 1687 popravení.

Duchovná manifestácia gréckokatolíckych veriacich

ĽUTINSKÉ ZVONY OPÄŤ VYZVÁŇALI

Vyvrcholením tohtoročných odpustových slávností v prešovskej diecéze bolo stretnutie gréckokatolíckych veriacich v Ľutine v dňoch 26. a 27. augusta 1995. Jedno z najväčších a najznámejších pútnických miest na Slovensku vítalo svojich návštevníkov nezvyčajne v novom šate. Na mariánskej hore podľa architektonického projektu Ing. arch. Juraj Ostfalda bol dobudovaný liturgický priestor s riešením celého pútnického areálu. K úcte Nanebovzatej Panne Márii počas dvoch dní sa tu zišlo niekoľko desiatok tisíc veriacich. Odpustová slávnosť začala za mimoriadne daždivého počasia svätením vody pri prameňovej kaplnke. Úvodnú sv. liturgiu na mariánskej hore slúžil okr. dekan o. Michal Zorvan, správca farnosti Ľutina, ktorý prítomných pútnikov srdečne privítal. Počas bohoslužby spieval mládežnícky zbor z Ľutiny. Duchovný program potom pokračoval až do ranných hodín. Srdečný a úprimný spev sa ozýval z kaplnky Nanebovzatia Panny Márie. Mladí kresťania z Košíc svojím radostným spevom zohriali zmočených pútnikov."Mária, pomôž nám každý deň prežiť v Božej prítomnosti. Chceme každú obetu priniesť z lásky k Ježišovi za obrátenie hriešnikov a nápravu hriechov spáchaných proti Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie." Týmito slovami vyznali úprimný vzťah k Bohu a svoj veľký záujem o evanjelizáciu sveta. Krížovú pobožnosť sprievodom ku prameňu so svetlami- ako symbolom živej viery v Ježiša Krista viedli mladí gréckokatolíci z hnutia Svetlo - Život. Program potom pokračoval sv. liturgiou, ktorú slúžil biskupský vikár o. Peter Rusnák za živej účasti neokatechumenátneho spoločenstva eucharistickou pobožnosťou, sv. ružencami. Počas oboch dní neúnavne vysluhovali sviatosť zmierenia desiatky kňazov. V bazilike minor bola po prvýkrát slúžená sv. liturgia v maďarskom jazyku. Sv. liturgiu o 8. hod , ktorú celebroval Mgr. o. Vojtech Boháč, doprevádzal Zbor sv. Cyrila a Metoda z Košíc. Slávnostnú sv. liturgiu v staroslovienskom jazyku celebroval sídelný biskup Mons. Ján Hirka, koncelebrovali pomocný biskup Mons. Milan Chautur, CSsR a biskupský vikár o. Peter Rusnák. Počas bohoslužby spieval staroslovienský zbor z Prešova. Po prvýkrát v histórii bola z mariánskej hory v Ľutine vysielaná Slovenskou televíziou v priamom prenose celá sv. liturgia. Bohu vďaka za všetky milosti, ktoré sa v posledných rokoch gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku dostalo.

Z príhovoru sídelného biskupa Mons. Jána Hirku predneseného na mariánskej hore v Ľutine dňa 27. augusta 1995:

Drahí mariánski ctitelia!

Ako ľud, ktorý je na cestách, obraciame dnes svoj pohľad k Márii - Nanebovzatej. Ona je svetlom na našich cestách. Je nám vzorom a zárukou našej nádeje. Je našou útechou v skúškach a v bojoch života. Vyšli sme tu na Ľutinskú horu, uprostred dnešného sveta, na prahu tretieho tisícročia. Prišli sme tu so svojimi problémami, hriechami a chceli by sme zapáliť vatru našich srdc a zobrať všetky radosti a bolesti nášho biskupstva, celej cirkvi i nášho drahého Slovenska. Nikto nám neprekáža, aby sme túto úlohu zobrali na seba. Boh a Cirkev aj skrze posolstvo Svätého Otca, ktoré nám vo svojej návšteve zanechal, nás k tomu vyzývajú. Lebo, kto nenašiel nebo tu dole, kto nevytvára nebo na zemi, nenájde ho ani hore.

V homílii otec biskup zdôraznil potrebu metanoi - premeny. Povedal: *Slovensko bude kresťanské, alebo nebude vôbec. Svätý Otec počas návštevy v Prešove povedal, že máme obnoviť svoje kresťanské korene. Tieto korene nás vedú k splneniu troch cieľov.*

1. Nová evanjelizácia seba samého i druhých.

2. Obnovenie spoločenského života v kresťanských zásadách

3. Ekumenizmus, vôľa k zjednocovaniu

Svätý Cyril a Metod podľa cirkevnej tradície vytvorili model cirkevného života a jednoty v Cirkvi. Dôležitá je vzájomná jednota. Obzvlášť gréckokatolíci vedia, čo je rozdelenie, nesvornosť. Našou silou zostáva aj naďalej duchovná jednota, ktorá sa prejavuje vo svornom konaní dobra. Naši predkovia boli medzi sebou solidárni v Kristovej láske. Je treba žasnúť, kde sa podela jednota z rodinného, spoločenského i cirkevného života. Každý z nás je za to zodpovedný. Tu myslím predovšetkým na explóziu nenávisti, neznášanlivosti v medziľudských vzťahoch, ktorá začína rozvratom rodinného života, pokračuje intrigami, zabíjaním ľudí a nenarodených detí, ničením posvätných miest a chrámov.

Otec biskup vystríhal pred všetkými neduhmi, hovoril ďalej o ľudskom egoizme, o ľudskej ľahostajnosti, ktorá je nebezpečenstvom v dnešnom živote, ktorý má byť zakorenený v Bohu. Obrátil pozornosť prítomných k Presvätej Bohorodičke, ktorá je prostriedkom našej záchrany. Ukázal na cestu a perspektívu ľudského života v Bohu, ktorá je jediným pravým naplnením človeka.

Boh nás chce zachrániť, ale nie bez našej vôle. Len v Bohu je človek plný života, bez neho je natrvalo chorý. Niet rieky bez prameňa. To, čo nám ponúkol Boh, t.j. svoj život, už niet nič väčšieho, čo by pre nás mohol urobiť. V závere otec biskup zveril Boží ľud pod ochranu Ježišovej Matky a s prosbou o jej stálu pomoc.

Mária, vlej do našich srdc nový život - život tvojho Syna, život nebeského Kráľovstva. Ó, Kráľovná neba, pomôž, aby sme sa stali čistými a milými Bohu. Ó, dobrotivá Matka, posväcuj nás, lebo po tom túži Spasiteľ, tvoje materinské Srdce i my sami. Amen.

Dohoda o vzájomnom vysporiadaní

BYŤ SKUTOČNÝMI KRESŤANMI

Aktom slávnostného podpísania rámcovej dohody o majetkovom vysporiadaní medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou dňa 6. septembra 1995 bol urobený ďalší krok o zmierenie. V priestoroch hotela Dukla v Prešove túto dohodu podpísali premiér SR Vladimír Mečiar, sídelný biskup gréckokatolíckej cirkvi Mons. Ján Hirka, a pravoslávny arcibiskup prešovský ThDr. Nikolaj.

Na trojstrannom dohodovom stretnutí za gréckokatolícku cirkev boli ďalej prítomní - biskupský vikár o. Peter Rusnák, tajomník biskupského úradu Andrej Rusnák. V príhovore sídelný biskup Hirka poďakoval úsiliu premiéra a vlády o skoré urovnanie krívd z 50-tych rokov, spôsobené minulým totalitným režimom. Ďalej povedal: "Na východnom Slovensku je viacero národnosti. Chceme vás dnes ubezpečiť, že chceme byť konsolidačným prvkom. Milujeme svoju vlasť a ako sa hovorí, človek sa rodí človekom a kresťanom sa stáva, tak i my chceme viesť našich veriacich, aby sa stavali skutočnými kresťanmi a aby sa vzájomne milovali a mohli tak spokojne žiť a pracovať."

O zhodnotenie riešenia majetkoprávneho vysporiadania medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou sme požiadali JUDr. Pavlovského, právnika biskupského úradu v Prešove.

■ ***Môžete aspoň v stručnosti naznačiť genézu majetkoprávnych vzťahov medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou, resp. naznačiť význam a rozsah podpísanej dohody ?***

- Treba predznamenať, že akt podpísania dohody rieši z hľadiska pravoslávnej cirkvi len otázku majetkoprávnych vzťahov prešovskej eparchie. Územie michalovskej eparchie pravoslávna cirkev v súčasnosti odmietla riešiť. V komplexnom riešení a hodnotení vzťahov oboch cirkvi sa treba vrátiť historicky až k počiatku sporu. Dňa 13. februára 1952 vydal bývalý Štátny úrad pre veci cirkevné v Prahe tzv. Výnos č.j. 20285/51-11/1, na základe ktorého dňom 28. apríla 1950 (teda spätne) prevzala pravoslávna cirkev všetky práva, majetok a zariadenia gréckokatolíckej cirkvi.

Do roku 1968 gréckokatolícka cirkev pre štát neexistovala. Až 13. júna 1968 bola na základe nariadenia č. 70/1968 Zb. v podstate obnovená činnosť gréckokatolíckej cirkvi - avšak bez majetkovej podstaty. Uvedená právna norma mala síce názov "O hospodárskom zabezpečení gréckokatolíckej cirkvi" a stanovila, že majetok pravoslávnej cirkvi, ktorý bol pôvodne majetkom gréckokatolíckej cirkvi, sa rozdelí na základe dohôd medzi oboma cirkvami, ktoré podliehajú schváleniu KNV. Žiaľ, treba skonštatovať, že k rozdeleniu nedošlo, len gréckokatolíckej cirkvi bolo umožnené niektoré svoje objekty spoluužívať !

Dňa 29. mája 1990 prijalo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady zákonné opatrenie č. 211/1990 Zb., ktorým stanovilo, že nehnuteľný majetok, patriaci gréckokatolíckej cirkvi do 28. apríla 1950, je opäť jej majetkom. Súčasne bol zrušený výnos a paragraf 2,3 vládneho nariadenia.

Tak sa vlastníkovi v roku 1990 dostali späť chrámy v 48 obciach bez toho, že by vláda vynaložila finančné prostriedky. Následne v rokoch 1991 a 1992 bolo pravoslávnou cirkvou odovzdaných 36 chrámov, žiaľ, až po podaní príslušných žalôb a po poskytnutí mimoriadnej dotácie štátom pre pravoslávnu cirkev.

V roku 1992 bola uzatvorená dohoda medzi vládou SR a pravoslávnou cirkvou o postupnom odovzdávaní chrámov gréckokatolíckej cirkvi, upravená toho istého roku o dodatok.

Dohoda, ani dodatok neboli celkom splnené, keď do súčasnej doby neboli vydané chrámy v 7 obciach a farské budovy v 11 obciach.

■ ***Dňa 22. júna tohoto roku najvyšší predstavitelia oboch cirkvi podpísali návrh rámcovej dohody o usporiadaní majetkových a užívacích vzťahov. 6. septembra bola táto rámcova dohoda podpísaná. Čo všetko obsahuje ?***

- Dohoda predpokladá vydanie 12 farských budov, jeden chrám do výlučného užívania, tri chrámy umožní gréckokatolícka cirkev spoluužívať na 1,5 roka, počas výstavby nových pravoslávnych chrámov a v jednej obci gréckokatolícka cirkev postaví nový chrám a faru. Chrám a faru v jednej obci gréckokatolícka cirkev dlhodobo prenajme pravoslávnej cirkvi.

■ ***Čo nebolo zahrnuté do tejto rámcovej dohody a prečo ?***

- Z rámcovej dohody pravoslávna cirkev vylúčila 8 chrámov a 2 farské budovy. Tu nezostáva nič iné, ako veci doriešiť súdne. Okrem toho súdy konajú aj o ďalších objektoch, ktoré neboli predmetom rozhodovania splnomocnenca vlády SR JUDr. Ing. Adolfa Smolíka pre usporiadanie majetkových vzťahov. Ide o 2 farské budovy a 5 chrámov.

Napriek tomu, že nie všetky problémy sú doriešené, je tu rámcová dohoda, ktorá za predpokladu, že bude splnená, veríme, pomôže ku konsolidácii vzťahov oboch cirkví

Pripravil A. MESÁROŠ

SVÄTÍ MESIACA

2. október, sv. Cyprián, biskup a mučeník, sv. Justína, mučenica

Sv. Cyprián bol rodákom z Antiochie. Bol pohan a modlosiužobník. Keď ho sv. Justína presvedčila o moci sv. kríža zaháňať diablov, obrátil sa na kresťanskú vieru. Spálil svoje magické knihy a stal sa horlivým kresťanom. Bol dosť dlho diakonom, 16 rokov kňazom a neskôr sa stal biskupom v rodnom meste. Počas Dioklecianovho prenasledovania bol sťatý okolo roku 304 on aj sv. Justína. Tento svätec nie je totožný so sv. Cypriánom, biskupom Kartága, ktorého pamiatka je 31. augusta.

3. október, sv. Dionýz Aeropagita, biskup a mučeník, sv. Terézia, panna

Sv. Dionýz bol Aténčan a člen súdu menom Aeropág. Na kresťanstvo ho obrátil sv. Pavol. Neskôr sa stal aténskym biskupom, kde v roku 96 prijal mučenícku korunu. Sv. Terézia pochádzala z mesta Alencon, kde sa narodila v roku 1873. Vstúpila do karmelitánskej rehole, kde prežila celý svoj život v modlitbe, obetiach a pokání, obetovaných za misie. Známy je jej vlastný životopis Dejiny duše. Zomrela 24-ročná v roku 1897. Za svätú bola vyhlásená v roku 1925 a spolu so sv. Františkom Xaverským je hlavnou patrónkou misionárov a misií.

4. október, sv. Hierotej, mučeník

Sv. Hierotej bol Aténčan a tiež bol členom súdu menom Aeropág. Bol žiakom sv. Pavla a po jeho odchode učiteľ sv. Dionýza. Sv. Hierotej bol prvý aténsky biskup. Zomrel prirodzenou smrťou v druhej polovici 1. storočia.

5. október, sv. Charitina, mučenica

Sv. Charitina vynikala prísnym a dôsledným životom v zachovávaní pôstu, v umŕtvovaní, v modlitbe a čítaní Sv. Písma a duchovných kníh. Jej vzor priviedol mnohých ku kresťanstvu. Bola utopená v mori okolo roku 304.

6. október, sv. Tomáš, apoštol

Sv. Tomáš je jedným z 12 apoštolov. Novozákonné spisy ho uvádzajú v zoznamoch apoštolov a Jánovo evanjelium ho spomína štyrikrát. Najznámejšia je udalosť stretnutia sv. Tomáša so zmŕtvychvstalým Kristom. Po rozídení apoštolov pôsobil v Perzii /terajší Irán/ a v južnej Indii. Zomrel mučeníckou smrťou sťatím alebo prebodnutím kopijou. Od sv. Tomáša odvodzujú svoj pôvod kresťania malabarského a malankárskeho obradu, v Indii sa nazývajú aj Tomášovi kresťania. /Malabari a Malankári sú východného obradu a sú v jednote s Rímom./

7. október, sv. Sergej a Bakchu s, mučeníci

Pochádzali z Ríma a boli vojakmi v cisárskej garde. Boli obvinení pred cisárom, že nechcú obetovať pohanským modlám. Cisár urobil s nimi skúšku a skutočne sa nepoddali. Zo-

(Pokračovanie na 7. str.)

Nad príhovorom Svätého Otca ku gréckokatolíkom

AKATIST - KRÁSNY SPEV NA POČESŤ BOHORODIČKY MÁRIE

V našich meditáciách nad príhovorom Svätého Otca ku gréckokatolíkom v Prešove sme sa už dostali k jeho záveru. Čo nám v ňom hovorí ?

" Drahí veriaci ! Dnes spievame hymnus akatist, ten krásny spev, ktorý byzantská liturgia zložila na počesť Bohorodičky Márie vždy Panny, Theotokos, ktorá dala svetu Vykupiteľa človeka ".

Áno, spolu so Svätým Otcom sme v Prešove spievali mariánsky hymnus akatist, modlili sme sa spolu k Matke. Mohli sme vidieť, ako pozorne Ján Pavol II. sledoval túto modlitbu a bol do nej celý pohrúžený. Veď sa rozprával so svojou Matkou a vravel jej o nás, prosil ju za nás všetkých. Aj my všetci mohli sme pri tejto spoločnej modlitbe objavovať jej hĺbku, mohli sme si zamilovať modlitbu východnej cirkvi, ktorá bola doposiaľ pred nami akoby ukrytá. Aj v tom sa prejavila dobrota Božia, že už niekoľko rokov sa v našej eparchii aspoň na niekoľkých miestach modliła táto modlitba, a že sa jej teraz dostalo takej cti, že sme sa ju modlili spolu so Svätým Otcom. Tak sa jej dostalo aj najväčšieho spopularizovania a treba len veriť, že si ju s láskou osvoja veriaci všetkých našich farností. Už viaceří rímskokatolíci prejavili o ňu záujem s poznámkou, že ešte nepočuli také krásne ospevovanie Matky Božej, ako sa to deje v modlitbe akatist.

Očividne aj Svätý Otec bol uchvátený akatistom, ktorý naplňa dušu opravdivým pokojom, ktorý len Matka Božia vie do duše vliať. Svätý Otec potom dodal:

" Rád by som sa odtiaľto vybral na duchovnú púť po všetkých miestach, kde sa od staročí schádzajú veriaci tejto eparchie na modlitbu k Panne Márii : do Ľutiny, Klokočova, Krásneho Brodu a Bukovej Hôrky a v duchu sa zastavil v mnohých iných chrámoch zasvätených Panne Márii ".

Ján Pavol II. je veľký mariánsky ctiteľ, ktorý si za svoje heslo vybral trvalé zasvätenie sa Bohorodičke : "Celý Tvoj, Mária" . Pozná mnohé mariánske pútnické miesta a zatúžil spolu s našimi veriacimi modliť sa pri Matke na najznámejších pútnických miestach našej eparchie. Osobitne spomenul štyri z nich : Ľutinu, Klokočov, Krásny Brod a Bukovú Hôrku, ale tiež pripojil : *" a v duchu sa zastavil v mnohých iných chrámoch zasvätených Panne Márii ".*

Čo toto gesto Svätého Otca znamená ? Vrelé odporúčanie, aby sme sa i naďalej na týchto i na iných mariánskych miestach horlivo stretali v modlitbe a radili sa s matkou Božou o našom každodennom živote, o našich potrebách, radostiach i ťažkostiach. To denne robí v svojej súkromnej kaplnke vo Vatikáne i pápež a to odporúča všetkým svojim duchovným synom a dcéram.

" Matka je osoba, ktorá v každej rodine spája všetkých jej členov. Je to práve ona, ktorá vie svojou láskou urovnať spory a odstrániť nedorozumenia. Kiež sa Mária vždy Panna, Matka Pána a Matka Cirkvi, prihovára za nás všetkých u svojho Syna. Nech vyprosí najmä jednotu pre členov vašej cirkvi, pre všetkých kresťanov a pre ľudí dobrej vôle, ktorí žijú v tejto krásnej časti Slovenska. K týmto žičeniam s veľkou radosťou pripájam a všetkým vám udeľujem apoštolské požehnanie."

V krátkosti nám ešte pripomenul, kto je Matka Božia, akú úlohu má v každom rodinnom spoločenstve a teda akú úlohu má mať aj v spoločenstve našej miestnej cirkvi. Ona nás má spájať. Všetci mariánski ctitelia majú k sebe veľmi blízko, sú si opravdiví bratia a sestry, presne tak, ako synovia a dcéry jednej matky v rodine. A keď by sme aj mali nejaké nedorozumenia v živote, alebo nejaké spory, ona ich pomôže vyriešiť, odstrániť. A čo je veľmi podstatné, neustále o nás rozpráva svojmu Synovi a prihovára sa za nás u neho. Svojím príhovorom nám sprostredkuje dobré vzájomné vzťahy so všetkými ľudmi i iných vierovýznaní.

V závere nám Svätý Otec udelil svoje apoštolské požehnanie, ktoré v nás má stále pôsobiť a silnieť, a možno práve úmerne tomu, ako budeme vovádzať jeho slová do nášho každodenného života, ako budeme podľa nich žiť. Teda naša katedrála prijala najvzácnejší dar námestníka Kristovho Jána Pavla II. Ale taktiež všetci naši veriaci prijali jeho posilňujúce slová. Kiež v nás prinesú aj veľké ovocie.

o. ThLic. Ján BABJAK, SJ

PRAVÚ RADOSŤ SPOZNÁŠ LEN S BOHOM

Na sklonku roku 1951 som strávil niekoľko dní na hore Athos v gréckom monastieri sv. Dionýza. Tam som spoznal Starca Eutémia, rodom zo Sikonu, ktorý prežil niekoľko rokov v Rusku, v oblasti Kaukazu, odkiaľ prišiel na Athos počas občianskej vojny. Vtedy mal niečo nad 60 rokov a bol dobre známy svojou múdrosťou. Mal som s ním niekoľko nezabudnuteľných rozhovorov. Vtedy bol bibliotekárom monastiera.

Jedného večera sme sedeli na balkóne jeho izby tesne nad morom. Počasie bolo veľmi pekné-teplý jesenný večer. Slnko pomaly zapadalo. Nebo a more boli celé zlatisté.

- Otec Eutemij, - povedal som mu, - pýtal som sa v Koneviči otca Doroteja na čistú modlitbu a otca Michaila v Novom Valame na účel tejto modlitby. Čo na to poviete?

- Hoci spoločné modlitby v chráme, ako aj tie, ktoré sa modlíme vo svojej izbe, čítané alebo spievané z modlitebných knižiek, sú veľmi osožné, jednako sú svojou povahou obmedzené časom. Nie vždy máme poruke knižku a noty. Nemôžeme všetok svoj čas tráviť v chráme alebo v izbe, musíme i pracovať a plniť svoje povinnosti. Nepoznám inú modlitbu ako Ježišovu, ktorá by mohla byť ustavičnou. Táto modlitba nepotrebuje ani chrám, ani izbu, ani modlitebnú knižku. Možno sa ju modliť kdekoľvek, - doma, na ulici, na ceste, vo väzení, i v nemocnici... Stačí sa ju len naučiť.

- Ale akým spôsobom?

- To nie je dôležité. Začni ju opakovať sám, nahlas, podľa svojich schopností, v tvojej izbe, na ceste, keď pri tebe nikto nie je. Modlitbu treba opakovať pomaly, pozorne, tlmene, tak ako žobráci prosia almužnu: "Pane Ježišu Kriste, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou, hriešnym" . Opakuj ju často, kedykoľvek sa ti naskytne vhodná príležitosť. Potom túto modlitbu opakuj mysľou, vo svojom duchu, ale tiež pomaly a pozorne. Neskôr môžeš túto modlitbu spojiť s rytmom dychu alebo údermi srdca. Len sa o to nepokúšaj sám. Musíš hľadať niekoho, kto sa už modlí túto modlitbu esikastu a môže ti poradiť, čo musíš robiť, aby si sa nestal obeťou márnivých myšlienok a ilúzií. Je treba niekoľko rokov, aby sa človek dobre naučil modlitbu srdca. S milosťou Božou sa však možno stať aj skôr majstrom tejto modlitby. Vo svojom čase sa stane nepretržitou. Niekto ju prirovnáva k žblnkotu potoka. Ona totiž pokračuje v každom okamihu, keď kráčaš, pracuješ alebo odpočívaš. Spím, ale moje srdce bdie. Neskôr nebudeš potrebovať ani slová ani myšlienky, ale celý tvoj život bude modlitbou, ako povedal otec Dorotej o Starcovi Ivanovi z Moldávie.

- Sú ešte ľudia ako Starec Ivan?

- Sú. Aj tu na hore Athos, v Karule, sú eremiti, ktorí majú veľkú skúsenosť s touto modlitbou.

- Povedzte mi, otec Eutemij, je možné poznať, že niekto už dospel k vysokému stupňu Ježišovej modlitby?

- Prečo nie? Pravdaže je to možné.

- Ale ako?

- Hľa, ak sa chceš naozaj naučiť túto modlitbu, vyber si pokorného, tichého a vyrovnaného Starca, ktorý nikoho nesúdi, ktorý je azda i trocha bláznom pre Krista, ktorý sa však nikdy nerozhnevá, nekričí a nikým nekomanduje. Sú, žiaľ, i Starci, ktorí bez toho, aby dokázali ovládať predovšetkým seba, chcú viesť iných. Poznajú vonkajšiu, technickú stránku modlitby, ak možno tak povedať, ale nie jej ducha. Premýšľaj sám: ako môže odsudzovať niekto, kto neustále vzýva : "zmiluj sa nado mnou, hriešnym " ?

- Povedzte mi, otče, aký je najdokonalejší spôsob života ?

- Nesporne ten, v ktorom sme bláznami pre Krista. Lebo múdrosť tohto sveta je bláznovstvom pred Pánom a naopak. Ale tento spôsob života je najťažší a nik sa oň nemôže pokúšať bez starcovej rady.

- A okrem toho ?

- Život pútnika, podobný autorovi Spomienok pútnika. Pre svet je aj toto bláznovstvom. Potom život pustovníka, zatvorníka, mnícha. Ale stále treba pamätať, že vnútro platí viac ako zovňajšok. Sú aj falošní "blázni pre Krista" , záhaľčiví pútnici, eremiti plní ilúzií, upadnutí mnísi. Spasiť sa možno všade, aj vo svete, ale v kláštore alebo na púšti je to omnoho ľahšie. Tam je totiž menej pokušení. Isteže, aj v kláštore, ak sa nebudeš modliť ako treba, upadneš do tisícorakých márnivostí. Nielenže stratíš svoj duchovný poklad, ale staneš sa horším od tých, čo zostali vo svete. Možno sa stať dokonca odpadlíkom. I to sa stáva.

- Už budú zvolávať na večiereň, otče Eutemij ?

- Áno, čoskoro, - odvetil. Hľa, prvé údery simandru. Treba ísť do kaplnky.

Opustili sme balkón. Chodbami a schodišťami sme zišli do katolikonu pohrúženého do svetla zapadajúceho slnka. Recitovanie už začalo s pomalosťou a sústredením obvyklým na Athose. Chor spieval :

Tiché svetlo svätej slávy,
nesmrteľného nebeského Otca,
Svätého, blaženého: Ježišu Kriste.
Keď sme prišli k západu slnka
a uvideli večernú žiaru,
ospevujeme Otca, Syna i Svätého Ducha,
Boha.
Synu Boží, po všetky časy dôstojný si toho,
aby si bol ospevovaný preľúbeznými hlasmi,
lebo dávaš život celému svetu,
za čo Ťa celý svet velebí.

V tú noc som vyšiel na balkón mojej izby a pozoroval nebo: lesk nespočetných hviezd. Otec Eutemij sa ku mne pomaličky priblížil.

- Dívate sa na nebo ? Pozrite, aká nesmierna krása stvorenia. Neznepokojujte sa však tajomstvami, ktoré nás obklopuje. Jedného dňa, keď dospejete k vrcholu modlitby, pochopíte mnohé veci. Sú však veci, ktoré sa ľudským rozumom nedajú pochopiť. Vyžadujú osvietenia. Vo svete, so všetkými jeho starosťami, ľudia nevedia pochopiť celú krásu a veľkosť neba. Nech mi Boh odpustí toto prirovnanie, ale niekedy ľudia, podobne ako ošípané, ktoré hľadajú žalude, i oni vidia iba zem a márne veci, ktoré šľapú svojimi nohami (Mt 7,6) . Pravá radosť a najvyššia krása sa otvára iba pred tým, kto žije v Bohu. Áno, sila modlitby je naozaj plná milostí. V porovnaní s ňou, - všetko ostatné je márnosťou nad márnosť.

Sergej BOLŠAKOV :
Na duchovných výšinách
Preložil - b

SVÄTÍ MESIACA

(Pokračovanie zo 6. str.)

mreli mučeníckou smrťou za cisára Maximiána v roku 296.

8. október, sv. Pelágia a Taisia, úctyhodné

Sv. Pelágia pochádzala z Antiochie. Viedla zlý život. Obrátila sa pod vplyvom biskupa Nonna. Po svojom obrátení sa utiahla na Olivovú horu, kde v roku 482 aj v pokoji zomrela. Taisia pred mučením prosila Boha o vytrvanie vo viere. Zomrela v roku 303.

9. október, sv. Jakub Alfejov, apoštol

Sv. Jakub patril k 12 apoštolom. Na niektorých miestach Sv. Písma sa nazýva Alfejovým synom. Napísal jeden zo siedmich apoštolských listov, ktorý je v zozname novozákonných spisov ako Jakubov list. Zomrel v roku 62 tak, že ho zhodili z hradby Jeruzalema.

10. október, sv. Eulamp a Eulampia, mučeníci

Sv. Eulamp počas prenasledovania hlásal, že cisára v hriešnej veci neslobodno poslúchnuť - teda obetovať modlám je hriešna vec. Uväznili ho a mučili. Eulampia, jeho sestra, sa chcela s ním podeliť o muky, išla do väzenia. Eulamp bol sťatý. Eulampia zomrela prirodzenou smrťou tesne pred sťatím.

11. október, sv. Filip, apoštol

Pochádzal z Betsaidy pri Genezaretskom jazere. Jánovo evanjelium ho spomína niekoľkokrát. Pôsobil vo Frýgii /dnešné stredozápadné Turecko/, kde aj zomrel mučeníckou smrťou v Hierapole. Najčastejšie sa spomína, že bol ukrižovaný, pričom ho na kríži ešte kameňovali.

12. október, sv. Probus a spol., mučeníci

Sv. Probus pochádzal z Trácie a jeho spoločníci z rôznych končín Rímskej ríše. Spájala ich pevná viera v Krista, od ktorej neodpadli ani v strašných mukách. Boli sťatí v roku 304.

13. október, sv. Karpus a spol., mučeníci

Sv. Karpus bol biskupom v Tlatíre. Jeho diakonom bol Papilas a Agatodór bol ich spolupracovníkom. Agatonika bola sestra Karpa. Všetci boli sťatí v roku 250.

14. október, sv. Paraska, úctyhodná

Pochádzala z Bulharska, z jednoduchej, ale zbožnej rodiny. Ako dospelá sa vydala do Svätej zeme, kde pri Jordáne žila zbožne a v odriekaní. Dva roky pred smrťou sa vrátila do rodnej zeme, kde zomrela a je aj pochovaná.

15. október, sv. Eutym Nový, úctyhodný

Sv. Eutym bol súčasníkom sv. Cyrila a Metoda. Žil pustovníckym životom, neskôr sa stal mníchom. Vrátil sa do Solúna, kde založil mužský a ženský kláštor. Pápež Mikuláš I. chválil jeho vernosť Rímu vo Fociovom spore. Zomrel v r. 889 a je pochovaný v Solúne.

o. Mgr. Vojtech BOHÁČ

KONCERT JENDRUCHOVCOV

Sú naučení deliť sa

Či vidíš, Matka, nad nami, ten krdlik detí s nástrojmi? Budú dnes k Božej sláve hrať, pozvanie príjmi, počúvať. Tak ako kvietky za rána k slniečku dvihnú hlávky, hneď v prvých tónoch zaznejú hlboké slová vďaky. Že im Boh talent nadelil a v opatere má, že sa dnes môže rozoznieť ich hudbou tento chrám.

Matka Božia pozvanie isto prijala. Bolo to v Chráme Matky Ustavičnej Pomoci na Sídlisku Západ v Starej Ľubovni, v jednu júlovú nedeľu popoludní. Pozvanie prijali gréckokatolíci i rímskokatolíci zo Starej i Novej Ľubovne, ale i okolitých obcí. Dozvedáme sa, že v obecenstve sú i Košičania. Nedali si újsť príležitosť byť účastní koncertu deviatich súrodencov Jendruchovcov z Bratislavy, ktorých korene po meči sú na Spiši.

Chrám Matky Ustavičnej Pomoci s fantastickou akustikou sa mení na veľkú koncertnú sieň. Miesta na sedenie zďaleka nepostačujú. Súrodenci Jendruchovci prichádzajú pred oltár. Klaňajú sa, najprv smerom k bohostánku. A už ich máme za nástrojmi.

Tomáš, 17 ročný, najstarší - klavír - syntetizátor, Lucia - saxafón, Mária - klarinet, Matúš - trúbka, Ruth, Petra, Alexandra - husle, Deborah - sólový spev a dvojročný Filipko - tanečné prejavy - pokusy. Mamička - MUDr. Mária Jendruchová má čestné miesto v prvom rade. Otec Milan Jenduch, učiteľ hudby, za pultom. Moderátorkou koncertu je teta týchto nadaných detí, spisovateľka Monika Tančáková, rod. Jendruchová. Špeciálne pre tento koncert bol scenár jej dielom. Dala si záležať. Deti po prvýkrát účinkovali v Starej Ľubovni, kde ona žije a pôsobí.

Po slávnostných fanfárach má sólo trojročná Debora. Získava si publikum v piesni Hosana. Nasleduje Milý Ježiš - pieseň zvítania s publikom. Prvý blok uzatvára mariánska pieseň v taliančine. Nerozumieme slovám a predsa práve táto pieseň vytiahla prvé slzy zo silného umeleckého zážitku.

Malá Deborah recituje. Položí svoj mikrofónik a kým znie Mozartova uspávanka, odbehne sa pritúliť k mamičke. Filipko žiarli a tak sa musia vymeniť. Na javisku spieva Mária - Ave Máriu od Schuberta. Sólo na husliach Ruth. Sólo na trúbke - Matúš. Jeden je lepší ako druhý. Obecenstvo je fascinované.

Koľko síl Ježišu (kde si Ťa ľudia uvedomujú), isto v každom z nich (malá troška Teba), poddiel večnej Lásky (súzvučná nádhera). Ostaň v nej (tak veľmi je to treba). Si môj Pán - taký je názov ďalšej piesne. S prvkami kántry hudby - Lásku mať. Obecenstvo tlieska do rytmu. Po árii Magdalény z amerického muzikálu Ježiš Kristus super star, moderátorka nemá šancu ohlásiť zhudobnené Modlitbičky od Milana Rúfusa za opustené deti. Chvíľu trvalo, kým mohla p. Monika Tančáková recitovať z vlastnej tvorby :... si moja sestra ozvena, aj teba odložili, vždy, keď volám mamu, pridávaš sa ku mne a darmo pekne voláme, mama neodpovedá. Mamička, kde si, som tu sám, kamkoľvek pozriem, iba prázdno, všade, kam dovidím, iba hmla a všetko, čo mám, je nádej, že si ma nájdeš a nemusíš mi byť podobná.

V tom sa stredom chrámu rýchlym krokom blíži k autorke a recitátorke zároveň jej adoptívny syn - počerný Maťko. Postaví sa k nej a scenár, nescenár chytá jej sukne a chce byť s ňou. Lebo Mama je mama - ale to je už názov ďalšej piesne, ktorú Jendruchovci spievali a hrali z úcty k nebeskej Matke, tej vlastnej - pozemskej i všetkým mamám v hľadisku. Ruth s Matúšom ako perfektné duo nedajú na seba zabudnúť.

A ešte Abba, Otče, a obecenstvo nešetrí potleskom. Filipko s Deborou sa klaňajú.

....Zachovaj im, Bože, čisté tóny, na Tvoju slávu budú hrať. Správnou cestou - záverečná pieseň. Ruth predstavila súrodencov a rodičov. Lúči sa moderátorka menom farnosti v Starej i Novej Ľubovni. Za Kresťanskodemokratický zväz žien odovzdáva kyticu Monika Barčáková. A musí sa pridávať. Krásny deň - sólo má Alexandra, ešte klaňačka.

MUDr. Mária Jendruchová z vďaky odovzdáva kvety k ikone Matky Božej. Je dojatá a šťastná. Rovnako otec - Milan Jendruch, umelecký vedúci súboru vlastných deviatich detí.

Správca gréckokatolíckej farnosti o. Vladimír Jurčenko, CSsR, prichádza s poďakovaním a krátko hovorí o tom, že je na neuverenie, aby v jednej rodine bolo toľko talentov. Toľkých božích darov. A predsa je to tak. Neplytvajú s nimi. V rodine Jenduchovcov sa s nimi usilovne zaobchádza k Božej sláve. Hovorí o tom, že sa netreba báť života, Boh vždy pomôže.

V zákulisí pozdravuje detí sestrička Judita Jandeková a každé z detí si od nej prevzalo veľké medovníkové srdiečko s obrázkom Svätej rodiny.

Finančný príspevok na nový hudobný nástroj prináša správca novoľubovnianskej farnosti o. Dušan Špiner. Manželia Jendruchovci vo všetkej skromnosti prijali dobrovoľné príspevky od obecenstva a vyčleňujú z nich časť na dostavbu chrámu Matky Ustavičnej Pomoci. Sú naučení deliť sa. **- mt-**

FESTIVAL GRÉCKOKATOLÍCKYCH MLÁDEŽNÍCKYCH ZBOROV ´95

"Spievajte Pánovi pieseň novú,
spievajte Pánovi celá zem!
Spievajte Pánovi, velebte jeho meno.
Zvestujte jeho spásu deň čo deň !
Zvestujte jeho spásu pohanom
a jeho zázrak všetkým národom."

Pod záštitou Biskupského úradu v Prešove organizuje redakcia Slovo v spolupráci s gréckokatolíckym farským úradom v Sečovciach 4. ročník festivalu gréckokatolíckych mládežníckych speváckych zborov.
Podujatie sa uskutoční dňa 14. októbra 1995 v Chráme sv. Cyrila a Metoda v Sečovciach.

Program:
8.00 - Prezentácia účastníkov
9.00 - Príprava na sv. liturgiu
10.00 - Svätá liturgia
10.30 - Otvorenie festivalu
13.00 - Prestávka (obed)
14.00 - Pokračovanie prehliadky zborov
Predpokladané zakončenie o 17.00 hod.

Termín podania prihlášok na adresu našej redakcie najneskoršie do 5. októbra 1995.

Snímky - am -

SÚŤAŽ 2/95

ZNAKY KRESŤANSKEJ DOKONALOSTI

Tajnička č. 7

1 ☐☐☐☐☐
2
3 ☐☐☐☐☐
4 ☐☐☐☐☐
5
6 ☐☐☐☐☐

Legenda:
1. Najstarší syn patriarchu Jakuba
2. Otec významného proroka (2Kr 19,2)
3. Grécke slovo, ktoré v preklade znamená filozofickú zásadu (obecný platný zákon)
4. Miesto, kde sa prináša novozákonná obeta
5. Meno kráľovnej z východu, ktorá prišla s mnohými darmi, aby vypočula múdrosť Šalamúna
6. Pavlov spolupracovník (Gal 2,1-3)

Tajnička č. 8

1 ☐☐☐☐☐☐
2
3 ☐☐☐☐☐☐☐
4
5 ☐☐☐☐☐

Legenda:
1. Názov oblasti východu (ináč)
2. Úcta k Bohu
3. Náboženská skupina u židov (podľa J.Flavia-sekta, takmer rovnajúca sa filozofickému smeru. Senzačné nálezy v r. 1947 v Kumráne, t. j. spisy, vykopávky, objasňujú život a spôsob myslenia týchto ľudí
4. Maloázijské prístavné mesto na západnom pobreží rovnomennej zeme. Od doby Augusta rímska kolónia. Viackrát toto mesto navštívil apoštol Pavol (Sk 16,8.11)
5. Výraz zdržanlivosti, pôstu, odriekania...

Nová hudobná rubrika ROSA Slovakia

VIETE ČO JE TO GOSPEL ?

Dnes sa vám všetkým po úvodných slovách redakcie časopisu Slovo zverejnených v čísle 18/95 prihovára vydavateľstvo ROSA Slovakia - tvorca hudobnej rubriky, s ktorou sa budete môcť stretávať pravidelne. Keďže úvodný článok našej rubriky vás má dostatočne oboznámiť s tým, čo tu nájdete a čím sa budeme zaoberať, povedali sme si, že to vyrieši úvodný článok.

Takže: Hudba...

Jedna z mála dokonalých vecí na tomto svete. Dostávame sa skrze ňu do iného sveta - sveta fantázie, nostalgie, spomienok, vedie nás k radosti alebo smútku. Vytrhuje nás z každodenného stereotypu, potešuje, povznáša našu dušu i ducha. Často nám pomáha prekonať ťažké obdobia nášho života. Núti nás k tancu i k zamysleniu, odpočívame pri nej, púšťame si ju ako kulisu, je pre nás zábavou, vie v nás zahrať na tú pravú strunu, vie nás ukľudniť, povzbudiť, prebudiť v nás emócie... Chce to len vybrať si "tú správnu" a hneď má moc zahnať zlé myšlienky, zlepšiť náladu, zaplniť prázdnotu, vyburcovať nás chcieť urobiť niečo naozaj dobré... Vo svojom dokonalom prevedení odráža a sprostredkováva ľuďom slávu a veľkosť Božiu. Sprevádza nás po celý život, neopustí nás dokonca ani vo večnosti, nikdy nesklame, vždy je po ruke...

Hudba... Ako by nám bez nej bolo? Zostala by prázdnota - možno televízia, priatelia, slová, hluk. Neznela by melódia, nástroje, spev. Človek je zvláštny tvor - toho, čoho má dostatok, si väčšinou neváži.

Ak sa nám podarí v našej hudobnej rubrike priblížiť vám aspoň časť kvalitnej hudby, ktorá niekomu pomôže napríklad vytrvať vo viere, alebo sa "povzniesť" nad každodenné problémy, budeme si pripadať veľmi užitoční.

Alebo: NOVÉ! SKVELÉ!

Takto by sme mohli uviesť pozmenené SLOVO inšpirovaní tým, čo každodenne vidíme v televízii či na pouličných reklamných pútačoch, ktoré tu zdomácneli pod označením billboard. Tvorcovia týchto reklám pravdepodobne skalopevne veria, že k tomu, aby presvedčili potenciálneho zákazníka o kvalite ponúkaného výrobku, stačí použitie už takmer magickej formuly o údajnej novosti či skvelosti. Skvelé môže byť kdečo: od absorbčnej schopnosti plienok, cez obsah mäty v žuvačkách až po značne tajomný biosystém v pracom prášku, ktorý však je tak dômyselný, že najskôr odstráni zápach a až potom si poradí so špinou - nikdy by sme neverili, ako je prací prášok chytrý. Nové potom môže byť úplne všetko. V kontexte s vyššie uvedenými faktormi, musíme uznať, že samotné SLOVO, ktoré držíte v ruke nie je ani tak úplne nové. Nová je sľubovaná hudobná rubrika, v ktorej sa budeme zaoberať kresťanskou hudbou "GOSPEL" zahraničnou i domácou...

No, ale nechajme už tie úvody tak, a prejdime rovno k veci.Skôr, ako by sme vám bližšie predstavili jednotlivé formy a podoby, v akých sa vám bude hudobná rubrika prihovárať, radi načrtneme problematiku pojmu kresťanská hudba.

Každý z nás sa určite stretol s viacerými terminologickými výrazmi označujúcimi "kresťanskú hudbu" (zatiaľ pracovný názov).

Boli a sú to označenia ako napr. sakrálne umenie, náboženská či nábožná hudba, hudba v chráme, cirkevná hudba, náboženské pesničky, cirkevné skladby, mládežnícke piesne a ešte všelijako inak. V poslednom období vznikol termín KMH - Kresťanská mládežnícka hudba. Označuje sa ním hudba akéhokoľvek žánru (štýlu, smeru), ktorou mladí kresťania vyjadrujú svoj vzťah k Bohu a k ľudom, svoj postoj k svetu a k dianiu vo svete, svedčia o svojom živote podľa evanjelia. Duchovne orientovaná hudba, prípadne hudba vychádzajúca z evanjeliových základov (KMH) má svoje miesto v spektre evanjelizačných metód súčasnosti (viď. úvod č. 1). Na tomto mieste by som vám preto chcel predstaviť termín, ktorý sme už nenápadne zakomponovali do úvodu č.2 a ktorý všetky horeuvedené označovania kresťanskej hudby svojím presným a univerzálnym významom predbieha. Je to "GOSPEL" (prekl. evanjelium; sväté písmo; hlásať, šíriť evanjelium; zásada; doktrína; princíp; svätá pravda; zaručená pravda; zaručene pravdivé). V krajinách, kde má "kresťanská hudba" už dlhú tradíciu (USA, Anglicko), sa termín Gospel Music na označenie kresťanskej alebo duchovnej hudby už dlho používa vo všetkých dostupných masmédiach. Slávna cena "GRAMMY" (každoročné odovzdávanie ocenení najlepším hudobníkom) má tiež svoju stálu kategóriu nesúcu názov GOSPEL. Takže my sa nebudeme trápiť s vymýšľaním čo najlepšie znejúceho a najpresnejšieho termínu, keď ho už dávno naši zahraniční kolegovia vymysleli a zaviedli do praxe.

Naša hudobná rubrika bude mať preto tiež nosný názov GOSPEL MUSIC a bude sa vám prihovárať prostredníctvom podtitulov, ktoré vám priblížime v budúcom čísle.

Za hudobné vydavateľstvo ROSA
pripravil
Maroš MIKLAS

Z listu Svätého Otca Jána Pavla II. adresovaného ženám

VÁM, ŽENY CELÉHO SVETA

Ako sme už oznámili (Slovo 1995, č.15), Svätý Otec Ján Pavol II. sa obrátil k ženám osobitným listom, ktorý adresoval každej z nich. O tejto problematike rokovala aj Svetová konferencia v Pekingu. Z listu Svätého Otca Jána Pavla II. sme vybrali nasledujúcu časť.

Ďakujem Pánovi za jeho plán o povolaní a poslaní ženy vo svete, ktoré sa tiež stáva konkrétnym a priamym poďakovaním ženám a každej žene za to, čo predstavuje v živote ľudstva.

Ďakujem Ti, žena - matka, ktorá sa v radosti i v bolesti jedinečnej skusenosti stávaš materským lonom človeka, ktorá si pre prichádzajúce dieťa na svet Božím úsmevom, ktorá vedieš jeho prvé kroky, ktorá sa o neho staráš pri jeho dospievaní a stávaš sa tiež oporným bodom na jeho ďalšej životnej ceste.

Ďakujem Ti, žena - manželka, ktorá neodvolateľne spájaš svoj osud s mužovým, vo vzťahu vzájomnej oddanosti, v službe spoločenstva a života.

Ďakujem Ti, žena-dcéra a žena-sestra, ktorá vnášaš do rodinného prostredia a do celého života spoločnosti bohatstvo svojho jemnocitu, svojej intuitívnej vnímavosti, svojej nežistnosti, svojej veľkodušnosti a svojej vytrvalosti.

Ďakujem Ti, pracujúca žena, pracujúca vo všetkých oblastiach spoločenského, hospodárskeho, kultúrneho a politického života, pre Tvoj nenahraditeľný prínos, ktorý poskytuješ k vybudovaniu kultúry schopnej spájať rozum i cit k porozumeniu života, stále otvoreného zmyslu pre "tajomstvo", k vytvaraniu hospodárskych a politických štruktúr bohatších na ľudskosť.

Ďakujem Ti, žena zasvätená Bohu, ktorá sa podľa príkladu najväčšej zo žien, Matky Krista, vteleného Slova ochotne a verne otváraš Božej láske a tak pomáhaš Cirkvi a celému ľudstvu žiť "svadobnú" odpoveď, ktorá úchvatne vyjadruje spojenie, ktoré Boh chce nadviazať so svojím tvorom.

Ďakujem Ti, žena, len za to, že si žena. S vnímavosťou vlastnou tvojej ženskosti obohacuješ pochopenie sveta a prispievaš k plnej pravde ľudských vzťahov.

Viem však, že vďaka nestačí. Bohužiaľ, sme dedičia nesmiernych negatívnych dejinných vplyvov, ktoré vo všetkých dobách a na každom mieste sťažujú cestu žene, ktorej bola upieraná jej dôstojnosť, jej prednosti boli znetvorené, ktorá bola často vylučovaná, alebo zotročovaná. To často bránilo žene zostať sama sebou a ochudobnilo to celé ľudstvo o práve duchovné bohatstvo. Iste by nebolo ľahké poukazať na vyhranené zodpovednosti, lebo treba brať do úvahy silu kultúrnych návykov, ktoré cez storočia vytvárali mentalitu a inštitúcie. Keď však pritom nikdy nechýbala, zvlášť v určitých historických súvislostiach, objektívna zodpovednosť nemalého počtu synov Cirkvi, úprimne to ľutujem. Táto ľútosť nech sa stane v celej Cirkvi podnetom k úsiliu o obnovenú vernosť evanjeliovej inšpirácii, ktorá práve v otázke oslobodenia žien od akejkoľvek formy zneužívania a poroby, má stále aktuálne posolstvo, vyvierajúce zo života samého Ježiša Krista. nedbajúc na vtedajšie predpisy, mal stále otvorený postoj k ženám, plný úcty, prijatia a nežnosti. Týmto spôsobom si v žene ctil dôstojnosť, ktorú má stále v Božom pláne a v Božej láske.

Vatikán vypisuje súťaž na návrh emblému pre Svätý rok 2000. Ústredný výbor pre organizáciu jubilejného roku oznámil, že záujemcovia z radov umelcov a expertov môžu svoje návrhy zasielať až do 30. septembra budúceho roku. Motto Svätého roku znie: "Ježiš Kristus včera, dnes a navždy"

❑❑❑

Zastúpenie gréckokatolíckej cirkvi Ukrajiny pripravilo v Ríme oslavy 400. výročia brest - litovskej únie. Pri brest-litovskom zjednotení sa časť ukrajinskej cirkvi oddelila od pravoslávnej a uznala pápeža. Oslavy jubilea majú prebiehať v ekumenickom duchu. Toto výročie bude v roku 1996, v tom istom roku pripadne 350. výročie užhorodskej únie.

Pápež Ján Pavol II. prejavil prianie, aby oslavy priniesli duchovné prehĺbenie veriacich a boli prípravou na rok 2000. Očakáva od jubilejných oslav Gréckokatolíckej cirkvi Ukrajiny nové podnety k ekumenizmu s pravoslávnymi. Utrpenie, ktoré všetci kresťania prežili za komunistického prenasledo- vania, podľa Svätého Otca priamo vyzývajú k väčšiemu úsiliu o budovanie spoločnej budúcnosti.

❑❑❑

V Ukrajine v súčasnosti 70 náboženských spoločenstiev stavia 70 nových chrámov. 1/5 z 52 000 000 obyvateľov sú katolíci, 5% tvoria moslimovia.

❑❑❑

45. medzinárodný cirkevný kongres v hesenskom Königsteine konaný pod heslom " Východná Európa - kresťania a mier v spočnosti" sa už tradične zapodievali postavením cirkvi a spoločenskou situáciou v postkomunistických zemiach. Medzi 300 účastníkmi z ČR, Nemecka, Poľska, Bosny a Ruska bol i predseda Rady európskych biskupských konferencií, pražský arcibiskup Miloslav Vlk. Úlohou kresťanov podľa spolkového kancelára Helmuta Kohla, ktorý na kongrese taktiež prehovoril, treba dať ľuďom novú orientáciu v ich úsilí o nájdenie zmyslu bytia.

❑❑❑

V Kathmande, v Nepale, bol otvorený prvý kláštor misionárok Lásky Matky Terezy z Kalkaty. V kláštore žije 17 nevidiacich a sestry sa starajú tiež o 50 starých ľudí zo štátneho domova dôchodcov.

❑❑❑

Katolícka Cirkev vykupuje v Južnom Sudáne deti z otroctva. Ide o deti unesené zo severnej časti krajiny, ktoré sú predávané na Stredný Východ a do ďalších krajín. Misijnému dielu v Mníchove sa podľa vyjadrenia ich prezidenta preláta Konráda Lachenmayera podarilo vykúpiť veľa detí a vrátiť ich im rodičom.

❑❑❑

SOFRON DMYTERKO, OSBM, sídelný biskup ivano-frankovský, vydal pastiersky list pod názvom Kto na to odpovie. Kriticky sa v ňom vyslovil k novinám a časopisom, ktoré propagujú pornografiu. Súčasne vyzval predstaviteľov mesta Ivano-Frankovsk, aby zaujali postoj k týždenníku Batiar, ktorý od prvej až po poslednú stranu uverejňoval pornografické snímky. Po tomto zákroku biskupa týždenník prestal vychádzať.

❑❑❑

V Číne po prvýkrát vychádza náboženský časopis, vydáva ho štátna kancelária, pre náboženské otázky a podľa správy čínskeho rozhlasu, má publikovať opatrenia úradu v náboženských veciach. Časopis má názov Náboženstvo v Číne, vychádza štvrťročne.

Jadrové pokusy sú hriech

Prezident Francúzskej biskupskej konferencie arcibiskup Joseph Duval odsúdil obnovenie jadrových pokusov plánovaných francúzskou vládou. Bezpečnosť môže podľa neho zabezpečiť odstránenie jadrových zbraní.

Pacifická biskupská konferencia považuje jadrové pokusy za ohrozenie stvorenia. Kardinál zo Samoy - Apiy Pio Taofinu priamo prehlásil, že jadrové pokusy sú hriechom. "Jadrový jed v našich moriach a vo vzduchu ohrozí naše deti. Budú sa rodiť s deformáciami a trpieť rakovinou."

Japonskí katolícki biskupi požadujú ukončiť všetky jadrové pokusy s ohľadom na 50. výročie zhodenia jadrových bômb na mesta Hirošimu a Nagasaki. Stop francúzskym jadrovým pokusom žiada taktiež, Katolícke ženské hnutie Rakúska. Protest proti francúzskym jadrovým pokusom na tichomorskom pobreží Mururoa vyjadrila katolícka cirkev v Austrálii a na Novom Zélande. K protestu sa pripojuje aj ekumenická Národná rada cirkví Austrálie, ktoré plánované pokusy označila za "ohrozenie života v Tichom oceáne". Cirkvi podporujú úsilie austrálskej vlády, ktorá sa už dvadsať rokov snaží výbuchy na pobreží Mururoa zakázať.

(Kathpress - KT)

Za predmanželskú čistotu

Viac než 21 000 mladých ľudí v USA verejne sa zaviazalo k predmanželskej čistote. Na trávnikovú plochu vo Washingtone položili listy, na ktorých vyznali svoju vôľu k sexuálnej zdržanlivosti pred sobášom. Prezident Bill Clinton potom delegáciu mládeže prijal v Bielom dome.

Do celoštátnej kampane "True Love Waits" (Ozajstná láska čaká) sa zatiaľ zapojilo 26 kresťanských cirkví a spoločností.

NEUVERITEĽNÉ UTRPENIE

KATOLÍCKEHO KŇAZA - JEZUITU V ALBÁNSKU

O utrpení kresťanov v 50. rokoch už bolo napísané dosť. Ale zdá sa, že málo na to, aby sme to precítili a vzali si to ako memento najmä tí, ktorých sa to osobne netýkalo. V Slove sme priniesli nejedno svedectvo o utrpení gréckokatolíckych kňazov u nás a v Rusku. Tentoraz prinášame svedectvo z Albánska.

Do roku 1946 bol páter Luli riaditeľom kolégia Spoločnosti Ježišovej v Skutari a bol činný aj ako meteorológ v observatóriu kolégia. Potom začala jeho krížová cesta v ateistickom režime Albánie. Po prvý raz popísal svoje utrpenie v roku 1992 v liste svojmu priateľovi v Amerike. V roku 1993 tento list uverejnil Alban Catholic Bulettin v anglickon jazyku ako Pozvanie k spomienke na svojich spolubratov a na mnoho iných kňazov, reholníkov a laikov, ktorí boli pre Krista v Albánii prenasledovaní a umučení.

Milý priateľ,

predomnou leží Váš list z 21. augusta 1991. Vy ste svoj prísľub dodržali, ja nie. Dôvod : nemal som nijakú presnú adresu. Vo februári 1992 som sa pripojil ku komunite jezuitov, ktorí žijú tu v Tirane. Naša komunita pozostáva z dvoch talianskych a z dvoch albánskych kňazov. Od jedného moslima sme prenajali malý dom a čakáme, kedy nám vláda vráti náš starý dom, ktorý patrí ku Chrámu Božského Srdca Ježišovho. V roku 1967 bol chrám i dom komunistickým režimom vyvlastnený a neskoršie bol upravený pre kino a rôzne iné podujatia.

Po 46-tich rokoch vandrovania a väznenia ma Pán znovu povolal do našej milej Spoločnosti. Ja viem, že mi Boh dá silu tu zostať až do smrti.

Aký dobrý je Pán! Po 50-rokoch necháva nás vychutnávať radosti svojho Srdca tým, že nás uviedol do kontaktu s ľudom Božím, ktorý hladuje a smädí po jeho slove a službe.

Je poľutovaniahodné, že sme tak málo a pre túto úlohu už starí, chorí a zlomení. Hoci v júli budem mať 82 rokov, cítim sa ešte svieži. Treba poznamenať, že som tri razy bol na prahu večnosti. Áno, túžil som oslobodiť sa z tých neznesiteľných a neslýchaných múk. V modlitbe som sa často zjednotil s Ježišom v Getsemanskej záhrade.

Duch je ochotný, ale telo slabé.

Keď bolo naše kolégium v Skutari zatvorené, bol som na fare v Shkreli, 20 alebo 30 km severne od Skutari. Poldruha roka neskoršie, 19. decembra 1947, bol som zatknutý. Obžaloba znela: "Agitácia a propaganda proti komunizmu." Bolo to zaužívané obvinenie proti kňazom a osvedčená metóda ako nás zniesť z tohoto sveta. " Zabijem pastierov. "

Bol som odvlečený do Kopliku, do malého mesta v horách pri Skutari. Dozorca otvoril dvere do malého priestoru, sotil ma až do steny a privrel dvere. Bola tma. Len cez okienko na dverách vniklo trocha bledého svetla. K môjmu veľkému prekvapeniu som zistil, že sa nachádzam v toalete, ktorá bola plná vysušených výkalov. Tu som strávil deväť mesiacov, ale toaleta nikdy čistená nebola. To však nebolo ešte nič v porovnaní s tým, čo sledovalo. Predsa : Nikdy v mojom živote som nepociťoval skutočnú, pravú prítomnosť Božiu tak, ako v tomto okamihu. Áno, hneď začala kalvária.

Nad mojím malým priestorom býval šéf polície. Keď ma pred neho predviedli, prijal ma neobyčajne hrubo a grobiánsky. Na úvod dal mi silný knokaut pod bradu. Potom zavoval dvoch, či troch strážcov. Postavili sa okolo mňa do kruhu a hádzali ma od jedného k druhému ako loptu, pričom ustavične kričali a hrešili. Jeden zo strážcov chytil ma okolo

šije a zvieral ju tak dlho, kým som nemohol dýchať. Padol som na zem ako mŕtvy . Jeden policajt v ťažkých čižmách skočil mi na brucho. Zlomil mi dve rebrá. Toto týranie malo ešte dlhý čas svoje následky. Pri dýchaní som mal veľké bolesti.

Vyšetrujúci policajt ma žiadal, aby som vyznal všetky svoje "hriechy" , ktoré som spáchal proti ľudu. Keď som povedal, že nemám čo vyznať, zapol mi elektrický prúd do uší. Bola to hrozná, neznesiteľná bolesť. Niektorým väzňom zapli policajti elektrický prúd na genitálie.

Iná hrozná udalosť udiala sa na Vianoce v roku 1947. Bola daždivá, studená noc. Strážcovia mi rozkázali, aby som sa zobliekol do spodkov. Odniesli ma na druhé poschodie a zavreli ma do toalety. Tu bola veľká kopa bahna výkalov zmiešaných s močom. Zápach bol hrozný, neznesiteľný. Strážca vzal silný povraz, oviazal ho okolo hrudi a takto som musel stáť na prstoch. Povraz prehodili cez brvno, vytiahli ma hore a nechali ma visieť viac ako hodinu.

V toalete bola veľká zima. Začali mi ochrňovať nohy, pomaly som strácal vedomie. Myslel som si , že teraz môj život končí. Vypäl som všetky sily a začal mocne kričať. Kričal som znovu a znovu. Pribehol jeden strážca, chytil ma pod kolenami a spustil dole. Rozkázal mi, aby som sa obliekol. Rozkázal mi, aby som sa postavil vedľa sporáka, ktorý od horiaceho dreva bol žeravo-červený. Až po hodine som sa dostal do normálneho stavu. Neviem, ako som túto epizódu prežil a veľmi som sa čudoval, že som nedostal obojstranný zápal pľúc.

Ináč, môj deväťmesačný program : hrozby, bitky, elektro - mučenie, o týchto podrobnostiach nechcem hovoriť.

Dva razy do dňa bol stanovený čas, kedy sme smeli vykonať svoje osobné potreby : o šiestej hodine ráno a večer pred západom slnka. Ani v kritických prípadoch sme nesmeli prosiť o povolenie ísť na toaletu. Bolo to najhroznejšie týranie, najmä, keď niekto mal hnačku. Viac ako raz musel som svoju potrebu vykonať do nádoby, do ktorej som dostával svoju dennú stravu. V stanovený čas musel som sa s nádobou v rukách pobrať do toalety a to pred očami všetkých. Nádobu som umyl a potom som do nej dostal svoju ráciu. Aké to uponižovanie a aké súženie pre mňa i pre mojich spoluväzňov stráviť celú noc s nádobou výkalov pri mojej " posteli. "

Po deväťmesačnej " skúšobnej dobe " bol som odsúdený na sedem rokov ťažkej nútenej práce. Malo to byť sedem rokov pekla.

Bol so odvezený do lágru Kavaja, v strednej Albánii. Väzni tu pripravovali pôdu pre sídliská. Vysušovali sme močiare, kopali kanály, jamy, základy a pod. Nástroje boli primitívne. Túto prácu sme robili pri rácii 750 gramov chleba. Niekedy sme miesto chleba dostali plesnivé obilie. Týmto prídelom naše žalúdky neboli uspokojené. V lágri bol aj nedostatok pitnej vody. Vonkoncom sme neboli prekvapení, keď sme v nádobách s vodou našli červíkov, hmyz a myriady. V lete bola horúčava, slnko pálilo, nikde sme nenašli trocha tieňa, aby sme sa aspoň na chvíľočku ochladili. A keď sme niekde tieň našli, nesmeli si odpočinúť ani na chvíľku, o to sa postarali strážcovia.

V močariskách sme pracovali bosí. Bol to čas nepretržitej vojny s pijavicami, ktoré sa nám vsali do tela a nebolo možné sa ich zbaviť. Keď sa pijavica poriadne do tela vsala, mohla sa odstrániť iba tak, že sme na toto miesto priložili horiacu cigaretu. Nedostatok jedla, ťažká vysiľujúca práca priviedli mnoho väzňov do hrobu.

Po siedmich rokoch tvrdej práce bol som prepustený na slobodu. Takto som sa dostal z " malého väzenia" do "väzenia veľkého" . So súhlasom ministra " kultu " bol som cirkevnou vrchnosťou určený za farára v Brugu i Matit. Tu som konal svoju dušpastiersku činnosť do 6. decembra 1966, teda do dňa, keď môj kostol bol zatvorený. V marci 1967 boli všetky kostoly Albánie zatvorené.

(Pokračovanie)
Preklad MM

OSLAVY PREPARANDIA

Oslavy 100. výročia založenia Gréckokatolíckeho učiteľského ústavu v Prešove sa uskutočili v dňoch 1. a 2. septembra 1995 v Prešove. O vzniku učiteľského ústavu - preparandia pre výchovu učiteľov a kantorov - sa zaslúžil biskup Dr. Ján Vályi (1882-1911). Program spomienkových osláv sa začal 1. septembra slávnostnou svätou liturgiou, ktorú v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove s panychídou slúžil sídelný biskup Mons. Ján Hirka. Koncelebrovali- biskupský vikár o. Peter Rusnák a o. Dr. Marián Potáš, OSBM. Na bohoslužbách bola prítomná ministerka školstva a vedy Dr. Eva Slávkovská so sprievodom. Sv. liturgiu doprevádzal staroslovienský zbor pod vedením dirigenta Gabriela Miroššaya. Otec biskup Hirka vo svojom príhovore hovoril o životnej púti gréckokatolíkov, zvlášť venoval pozornosť rusínskemu etniku, ktoré dlhé roky bolo ponižované avšak trpezlivé. Poukázal na tvrdý život veriacich v rokoch náboženskej neslobody a útlaku. V tejto súvislosti vyzdvihol prácu učiteľov, pedagógov, kantorov. Povedal "Učili ste veriacich trpezlivosti v utrpení a národ bol šťastný. Bola to silná viera." Pritom zdôraznil princíp lásky, ktorá iných motivovala k podobným duchovným výšinam.

Potom, čo účastníci položili vence na hroby profesorov a absolventov školy, sa stretli v historickej budove seminária na Kmeťovom stromoradí. Pri príležitosti osláv 100. výročia založenia učiteľského ústavu bola tiež výstava vo Vlastivednom múzeu v Prešove a kultúrny program. 2. septembra sa uskutočnila vedecká konferencia. Spoluorganizátorom podujatia boli Gréckokatolícky biskupský ordinariát v Prešove, Spoločnosť A. Duchnoviča, Vedecká spoločnosť Zväzu Rusínov-Ukrajincov, Štátne múzeum ukrajinsko-rusínskej kultúry Svidník, Ruský klub v Prešove, Klub ukrajinských učiteľov v Humennom a ďalší. -r-

Púť k Nanebovzatej Panne Márii v Čirči

Na jednom z najväčších pútnických miest v prešovskej diecéze sa v nedeľu zišlo niekoľko tisíc veriacich pútnikov. Správa o úmrtí milovaného duchovného otca Miróna Podhajeckého, ktorý vyše dvadsať rokov pôsobil v tejto farnosti, dojala prítomných veriacich k slzám. Veď za posledné roky nechýbal ani na jednej odpustovej slávnosti. Otec Mirón zvlášť rád chodieval ku kaplnke Nanebovzatia Panny Márie na Čirčianskej hôrke, ako to zdôraznil otec sídelný biskup Mons. Ján Hirka. Ďalej otec biskup povedal, že to bola zaiste milosť Božia a príhovor Matky Božej, ktorá ho povolala do večnosti v deň odpustovej slávnosti jeho najmilšieho sviatku - Uspenia Presvätej Bohorodičky - Nanebovzatia Panny Márie.

Tradičný odpust v nádhernom hornatom kraji začal v sobotu, 2. septembra procesiou na Čirčiansku horu, posvätením vody, večierňou. V podvečer v Chráme Ochrany Presvätej Bohorodičky sa konali sväté liturgie, moleben k Božskému Srdcu, mariánska akadémia mladých z Čirča a poklona pred Najsvätejšou Eucharistiou.

Slávnosť vyvrcholila svätou liturgiou. Slávnostnú svätú liturgiu slúžil sídelný otec biskup Mons. Ján Hirka spolu s pomocným otcom biskupom Mons. Milanom Chauturom, CSsR, správcom farnosti o. Petrom Pavlom Haľkom, OSBM, a ďalšími kňazmi. Počas oboch dní mali účastníci možnosť prijať sviatosť zmierenia. Otec sídelný biskup povzbudil veriacich vo svojej homílii k úprimne prežívanej viere, pričom vystríhal pred ľahostajnosťou a povrchnosťou. Zdôraznil, že Boh je s nami, je na našej ceste a dáva aj takéto znamenia, akým je odchod do večnosti otca Miróna. Prítomní veriaci z Kojšova, Starej Ľubovne, Prešova a ďalších farností boli Bohu vďační za túto milú slávnosť. -r-

Kronika sídelného biskupa Mons. Jána Hirku

13.8. - Posviacka chrámu v Prosačove
14.8. - Prijatie delegácie hnutia kresťanských spoločenstiev a detí
15.8. - Kňazská posviacka v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove
16.8. - Udelenie nižších svätení dvom redemptoristickým bratom
17.8 - Prijatie delegácie odborov SR, ktorú viedol p. Alojz Engliš
18.8. - Prijatie delegácie európskych cirkví zo Ženevy, vedenú p. Jeanom Fischerom
19.8. - Diakonské svätenia, ktoré udelil v Chráme Sv. Ducha v Michalovciach
20.8. - Diecézny odpust v Klokočove
22.8. - Prijatie delegácie kňazov, účastníkov sympózia kanonického práva na Spišskej Kapitule, ktorí si prezreli katedrálu a rezidenciu, bohoslovecku fakultu a seminár
23.8. - Bol koordinátorom (moderátorom) prednášok dňa, zúčastnil sa sympózia kanonického práva
24.8. - Účasť na pedagogickej rade GkBF, rokovania so Spolkom sv. Vojtecha a redakciou Slovo
25.8. - Slávnostná promócia absolventov GkBF
26.8. - Remeniny - sv. liturgia pri príležitosti životného jubilea správcu farnosti
27.8. - Celodiecézny odpust v Ľutine
29.8. - Sv. liturgia v katedrálnom chráme v Prešove pri príležitosti sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa
1.9. - Sv. liturgia pri príležitosti otvorenia osláv storočnice učiteľského ústavu v Prešove-preparandia
1.9. - Účasť na celoslovenskom sneme hnutia kresťanských spoločenstiev
2.9. - Slávnostne otvorenie a posviacka Cirkevného gymnázia v Trebišove
3.9. - Diecézny odpust v Čirči
4.9. - Otvorenie školského roka na CZŠ v Prešove- sv. liturgia
6.9. - Podpísanie rámcovej dohody majetkového vysporiadania medzi gréckokatolíckou a pravoslávnou cirkvou za účasti premiéra SR Vladimíra Mečiara v hoteli Dukla v Prešove

Spomienka na biskupa ThDr. Vasila Hopku

Medzi významné osobnosti gréckokatolíckej cirkvi patril biskup ThDr. Vasil Hopko, ktorý na následky dlhoročného väznenia zomrel 23. júla 1976. Jeho svetlá pamiatka ostáva v srdciach a spomienkach veriacich, pre ktorých sú stálym a aktuálnym odkazom zvlášť slová jeho biskupského motta: Aby všetci jedno boli. Deväťnáste výročie smrti biskupa - mučeníka vladyku Vasila Hopku si pripomenuli dňa 23. augusta pri sv. liturgii a panychídou, ktorú slúžil v Kláštore otcov baziliánov v Prešove v Kaplnke sv. Cyrila a Metoda igumen kláštora-predstavený otec Hieronym Andrej Fedoroňko, OSBM. Ako pripomenul v príležitostnej kázni, biskup Vasil Hopko celým svojím životom dokazoval lásku k svojej cirkvi, vernosť Svätému Otcovi a pozornosť k potrebám veriacich.

Medzi prítomnými boli aj bývalé členky krúžku sv. Anny, z iniciatívy ktorých bola sv. liturgia odslúžená a ktoré si na pôsobenie biskupa V. Hopku v tomto krúžku do roku 1947 s láskou spomínajú.

Dr. Peter KRAJŇÁK

Prvé gréckokatolícke gymnázium

ZAČÍNAME S BOŽOU POMOCOU

Očakávanie otvorenia prvého gréckokatolíckeho alternatívneho gymnázia na Slovensku dňa 2. septembra 1995 sa stalo skutočnosťou. Trebišov ako prvý sa bude v histórii týmto počinom môcť pochváliť. Za týmto úspechom sa skrýva nemálo práce a obety všetkých zúčastnených, zvlášť Dr. Jána Bodnára, novovymenovaného riaditeľa tejto školy s kolektívom. Slávnosť otvorenia sa začala bohoslužbou v Chráme Uspenia Presvätej Bohorodičky. Sv. liturgiu celebroval sídelný biskup Mons. Ján Hirka, koncelebrovali biskupský vikár o. Peter Rusnák, okresný dekan trebišovského dekanátu o. Dušan Seman a ďalší kňazi prešovskej diecézy. Na sv. liturgii bola prítomná tiež ministerka školstva Dr. Eva Slávkovská so sprievodom, poslanci národnej rady, riaditeľ školskej správy Dr. Dušan Cina, zástupcovia okresného úradu, primátor mesta Trebišov Ing. Dušan Poľacký a ďalší významní hostia. Sv. liturgiu veľmi precíznym spevom doprevádzal Zbor biskupa Pavla P. Gojdiča z Vranova nad Topľou. Otec biskup Hirka v úvode vyzdvihol veľké úsilie tých, ktorí sa pričinili o vznik tejto prvej alternatívnej školy. Z jeho homílie vyberáme niekoľko podstatných myšlienok. Tou najväčšou boli slová" *Je potrebné zvýrazniť vážnosť chvíle, ktorú začíname - v mene Božom. Chceme sa spoločne modliť za šťastie a pokoj, aby sme mohli pokojne pracovať a zveľaďovať našu krásnu vlasť." Ďalej povedal:"So súhlasom ministerstva školstva zakladáme dnes gymnázium, ktoré je otvorené pre všetkých - ekumenické. Potom na evanjeliovom príklade zvestovania Presvätej Bohorodičky a na príklade vzťahu a postojov Panny Márie v odpovedi zvestovania archanjelovi Gabrielovi veľmi pekne vysvetlil vzťah pedagóga, a študenta. Učiteľ je poslaný Bohom vykonať veľkú úlohu na deťoch. Každé dieťa cíti, kedy môže od vychovávateľa niečo získať. Preto každého študenta treba brať vážne, aj keď všetko nepochopí hneď , treba si uvedomiť, že to ostáva v jeho duši. Príde chvíľa, keď to pochopí.Malé slovko pochvaly robí zázraky. Slová výčitiek sa nikdy nestretnú s ľudskou dušou. Vteľujme dobrou výchovou dobrotu a lásku do srdc detí a mládeže.*

Po skončení sv. liturgie aktom prihovorov a symbolickým prestrihnutím pásky ministerkou školstva bola za veľkej účasti rodičov a študentov otvorená nová budova cirkevného gymnázia. V školskom roku 1995/96 boli zriadené dve prvé triedy a jedna druhá. Na svoje budúce povolanie sa bude pripravovať vyše 70 študentov, neskôr by sa mala škola rozrásť tak, aby tu bolo paralelne niekoľko tried z každého ročníka. O ich vzdelanie a kresťanskú výchovu bude dozerať pedagogický zbor.

Z prihovoru prvého riaditeľa tejto školy Dr. Jána Bodnára prinášame niekoľko podstatných myšlienok: Dnešný deň je pre nás z Trebišova a okolia dňom zemplínskeho vzkriesenia. Pán nám to prial dožiť sa zriadenia a otvorenia prvej cirkevnej školy na Zemplíne. Dnešný deň je pre nás, otvorene po-

vedané, skorým ránom po "dlhej ateistickej tme". Ale dielo je tu a my ho s Božou pomocou budeme vnášať do srdc našich detí, mladých ľudí, do srdc všetkých Zemplínčanov po stáročia žijúcich v rodnom horúcom zemplínskom kraji.

Otvorením prvej cirkevnej školy chceme úspešne nadviazať na pretrhnutú zlatú niť stáročných dobrých tradícií cirkevného školstva v našom meste, regióne, v štáte, ba i v celom civilizovanom svete.

Cirkevné školstvo v meste Trebišov má dlhoročnú tradíciu. Aj keď najstaršia správa o cirkevnej škole v Trebišove pochádza až z roku 1601, všetky skutočnosti nasvedčujú, že cirkevné školstvo malo v meste staršiu tradíciu. Šíriteľmi vierouky a vzdelania boli v 16. storočí miestni kňazi a paulínski mnísi z kláštora. Neskoršie vznikla rímsko a grécko-katolícka škola, ktorú intenzívne v kresťanskom duchu rozvíjali miestni duchovní a neskoršie otcovia baziliáni z miestneho kláštora. Naše cirkevné gymnázium v Trebišove chce nadviazať na tieto stáročné tradície cirkevného školstva v meste.

Dnešná doba nám dovoľuje, aby sa výchova a vzdelavanie našich detí uskutočňovala v duchu zásad kresťanskej výchovy na škole, ktorá na chválu a slávu Božiu ponesie čestný názov cirkevné gymnázium sv. Jána Krstiteľa. -r-

METROPOLITNÝ CIRKEVNÝ SÚD V KOŠICIACH

Dňa 25. augusta 1995 bol v Košiciach zriadený metropolitný cirkevný súd.V Dóme sv. Alžbety v Košiciach sa konala slávnostná bohoslužba. Za účasti kňazov košickej, prešovskej a spišskej diecézy sv. omšu celebroval arcibiskup Mons. Alojz Tkáč spolu s arcibiskupom metropolitom Slovenska Mons. Jánom Sokolom, acibiskupom Mons. Zenonom Grocholewskim, tit. agropolitanus, Segretarium Supremi Tribunalis. Prítomní boli aj ďalší biskupi - Mons. František Tondra, sídelný biskup spišský, Mons. Peter Dubovský, pomocný biskup banskobystrický. Za prešovskú diecézu bol prítomný biskup Mons. Milan Chautur,CSsR.

Akt prísahy novovymenovaných sudcov sa uskutočnil v košickom katolíckom dome Veritas. Za prešovskú diecézu do senátu sudcov bol delegovaný novovymenovaný prodekan Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty v Prešove o. Juraj Danko. V tejto súvislosti sme ho oslovili.

Čo prakticky znamená zriadenie metropolitného cirkevného súdu v Košiciach ?

Po zriadení novej cirkevnej provincie bolo košické biskupstvo povýšené na arcibiskupstvo. Podliehajú mu biskupstvo spišské a rožňavské. Z toho dôvodu bol zriadený metropolitný súd, ktorý je prvou inštanciou pre arcibiskupstvo košické a odvolací (apelačný) súd pre diecézny súd rožňavskej a spišskej diecézy. Vzhľadom k tomu, že košická arcidiecéza a prešovská gréckokatolícka diecéza, ktorá priamo podlieha pod apoštolskú stolicu v Ríme sa územne prekrývajú, metropolitný súd v Košiciach sa stal apelačným súdom aj pre diecézny súd v Prešove. V metropolitnom súde sú z toho dôvodu zastúpení sudcovia z menovaných diecéz, nie však z menovaných diecéznych súdov, aby odvolacie konania nemohli byť v žiadnom prípade ovplyvňované.

Aké povinnosti Vám plynú z tohto menovania ?

Ako sudca metropolitného súdu sa zúčastňujem na zasadnutiach súdu, kde sa stanovujú tribunály pre jednotlivé kauzy.

Po vynesení druhostupňového rozsudku je možné ešte nejaké odvolanie ?

V prípade, že druhostupňový rozsudok je zhodný z prvostupňovým, odvolanie nie je možné. Ak rozsudok nie je zhodný s prvostupňovým, je možné sa odvolať na Rímsku rotu. Tá už rozhoduje definitívne.

Pripravil -am-

Jubileá kňazov

o. Michal Stanko ml., správca farnosti Radvaň nad Laborcom, 55. narodeniny (3.10.1940),

Mons.Vasil Prokipčák, správca farnos ti v Chmeľovej, 55 rokov ordinácie (6.10.1940),

o. Rudolf Zachariáš, duchovný na odpočinku v Košiciach, 55. narodeniny (13.10.1940),

o. Michal Drahňovský, správca farnosti Lukov, 55. narodeniny (30.10.1940)

Perokresba na obálke básnickej zbierky Jozefa Tótha Piesne zo Solúna, ktorú vydal BYZANT - vydavateľstvo Spolku sv. Cyrila a Metoda, je dielom Ing. Michala Tótha.

O ČLENSKOM V NAŠOM SPOLKU

Ako už zaiste viete, náš spolok sv. Cyrila a Metoda má štyri druhy členstva - riadnych, skupinovych, zakladajúcich a čestných.

Ako je to s platením členského?

❑ Riadnym členom sa môže stať každý veriaci nad šestnásť rokov /mladší iba so súhlasom rodičov/, ak vyplní prihlášku a zaplatí vstupný poplatok 100 Sk a potom každý rok členské 50 Sk.

❑ Skupinový člen - môže ním byť farnosť, reholný dom, náboženská obec, spoločenstvo, rodina - zaplatí vstupný poplatok 300 Sk a potom každoročne 50 Sk. Tento druh členstva trvá desať rokov a po ich uplynutí členstvo môže byť obnovené zaplatením nového skupinového príspevku.

❑ O zakladajúcich členoch sme vás už informovali v Slove číslo 7. Každý zakladajúci člen zaplatí raz navždy 5000 Sk.

❑ Čestné členstvo sa udeľuje tým osobnostiam, ktoré sa významnou mierou zaslúžili o rozvoj a povznesenie dedičstva sv. Cyrila a Metoda a náboženského života. Udelenie čestného členstva navrhuje výbor spolku a vyhlasuje valné zhromaždenie.

Riadni a skupinoví členovia majú členské zaplatiť za bežný kalendárny rok do konca augusta. Mnohí to ešte neurobili, ba máme aj takých členov, ktorí nemajú členské zaplatené ani za minulý rok. Prosíme vás všetkých, ktorí ste doteraz členské nevyrovnali, aby ste tak urobili v záujme našej spoločnej veci čím skôr.

Spolok sv. Cyrila a Metoda ,
Hollého 2
071 01 Michalovce

POĎAKOVANIE Z UŽHORODU

Dostali sme veľmi pekný list. Ing. Jozef Hajniš z Užhorodu nám v mene výboru oblastnej kultúrno-osvetovej organizácie MS na Zakarpatsku ďakuje za Gréckokatolícke kalendáre 1995. Časť z nich odovzdali o. biskupovi-ordinárovi Mons. Ivanovi Semedimu a časť rozdelili sami. Naše kalendáre sa k nim dostali najmä zásluhou sponzorov - pobočke Slovenskej poisťovne v Michalovciach a MEZ, a.s., Michalovce, ktorým zase ďakujeme my. Ing. Jozef Hajniš želá nášmu spolku veľa úspechov v šľachetnej práci.

NAŠI JUBILANTI

V októbri t. r. sa okrúhleho výročia narodenia dožívajú títo naši členovia :

50 ROKOV - Irena GALDUNOVÁ z Fulianky, **Ing. Margita LONGAUEROVÁ** z Košíc a **Margita SOTÁKOVÁ** zo Sobraniec.

60 ROKOV - **Ing. Michal BIDLEŇ** zo Sečoviec, **Mária GLIGANIČOVÁ** z Nižnej Rybnice a PhDr. **Michal SUCHÝ** z Hažína.

75 ROKOV - Marta BITTEROVÁ z Nitry, **Michal JANOŠKO** zo Sečoviec, **Aurélia PETRÍKOVÁ** z Prešova a **Anna ŠINGĽAROVÁ** z Ruskej Novej Vsi.

80 ROKOV - **Dr. Eugen GOJDIČ** z Popradu a **Anna HRICOVÁ** zo Sačurova.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí. Na mnoho rokov, šťastných rokov.

■ V ZEMPLÍNSKOM MÚZEU V MICHALOVCIACH bola putovná výstava pri príležitosti 125. výročia založenia Spolku sv. Vojtecha, smutneznámeho výročia bartolomejskej noci z 13. na 14. apríla 1950, počas ktorej boli u nás zlikvidované všetky kláštory, a 45. výročia likvidácie našej gréckokatolíckej cirkvi. Na otvorení výstavy mal príhovor aj člen výboru nášho spolku dekan o. Emil Zorvan. So spomienkami na trpké roky prenasledovania sa s prítomnými podelil o. Štefan Lazor, CSsR. Na usporiadaní výstavy sa podieľal Spolok sv. Vojtecha, Konfederácia politických väzňov Slovenska a náš Spolok sv. Cyrila a Metoda.

ŠTEDRÉ SRDCIA

Na podporu Spolku sv. Cyrila a Metoda prispeli :

Vd. **Anna, Novosad** 300 Sk, **vd. Anna B.**, Novosad 200 Sk, **Michal a Viktória Feckaničovci**, Radvaň nad Laborcom 100 Sk, **Michal Glevaňák** ml., Prešov 50 Sk, **JUDr. Andrej Huorka**, Bratislava 50 Sk, **Eva Martinčeková**, Košice 50 Sk.

Dary na Spolok sv. Cyrila a Metoda posielajte poštovou poukážkou vzor " A " na účet SLSP Michalovce, číslo účtu 124240-559/0900. Na poštovej poukážke v správe pre prijímateľa - na druhej strane -uveďte, že ide o dar. Mená darcov postupne uverejňujeme v Slove. Ďakujeme.

AJ FARNOSŤ SAČUROV NAPREDUJE

Obec Sačurov tvorí jednu z 21 farností dekanátu Vranov nad Topľou. Má dve filiálky - Dlhé Klčovo a Lomnicu. Štyri desaťročia druhej polovice tohto storočia však pre gréckokatolíkov ani tu neboli prajné. Po 28. apríli 1950 osemnásť rokov genocídy a ďalšie dve desaťročia núteného živorenia narušili rytmus duchovného života.

Oživenie a doháňanie zameškaného badať v súčasnosti aj v tejto zemplínskej farnosti. Lomničanom sa už v roku 1991 podarilo vybudovať Chrám Panny Márie Ustavičnej Pomoci. V Dlhom Klčove Chrám Nanebovzatia Presvätenej Bohorodičky z roku 1925 v roku 1993 prebudovali i opravili. V sídle farnosti majú Chrám Pokrova - Ochrany Presvätej Bohorodičky z roku 1709, ale pred nimi je ešte veľká úloha - dokončiť výstavbu farskej budovy.

Ovocie duchovnej obnovy pomaly dozrieva. Aj v duchovných povolaniach. V tomto roku mali v Dlhom Klčove primície novokňaza a na kňazskú službu sa pripravujú ďalší traja bohoslovci. Z farnosti pochádzajú aj dve reholné sestry. A potešiteľné je to, že sa činia mladí ľudia. Pri všetkých troch chrámoch úspešne pracujú mládežnícke speváckе zbory.

Vo farnosti dostáva zelenú aj náš Spolok sv. Cyrila a Metoda. Správca farnosti o. Valér Čonka nás príjemne prekvapil - poslal nám 90 prihlášok - 51 zo Sačurova, 30 z Lomnice a 9 z Dlhého Klčova. A ďalšie prihlášky sú už na ceste. Vítame nových členov v našom cyrilometodskom hnutí. Naša spolková rodina potešiteľne rastie. A je to len a len na prospech našej cirkvi a každého z nás.

/ pk /

LITURGICKÝ KALENDÁR

V roku 1995 sa v nedele a sviatky čítajú čítania podľa cyklu "B"
Vo všedný deň sa číta prvé čítanie (s nepárnym číslom)

2. október, pondelok, sv. Cyprián, biskup a mučeník, sv. Justína, mučenica

Menlivé časti z pondelka /biela/ alebo o svätých /červená/. 1 Kor 6,1-11: Už vôbec to je chyba u vás, že súdite medzi sebou. Mk 6,45-52: Keď ich rozpustil, odišiel na vrch modliť sa.

3. október, utorok, Dionýz Areopagita, biskup a mučeník Terézia, panna

Menlivé časti z utorka /biela/ alebo o biskupovi /červená/ alebo o panne /biela/. 1 Kor 6,20; 7,1-11: Každý má svoj vlastný dar od Boha. Mk 7,1-13: Božie prikázanie opúšťate a držíte sa ľudských obyčajov.

4. október, streda, Hierotej, biskup a mučeník

Menlivé časti zo stredy alebo o biskupovi /červená/. 1 Kor 7,12-17, 20-24: Nestaňte sa otrokmi ľudí. Mk 7,14-23: Počúvajte ma všetci a pochopte.

5. október, štvrtok, Charitina, mučenica

Menlivé časti zo štvrtku /biela/ alebo o mučenici /červená/. 1 Kor 25-31: Tvárnosť tohoto sveta sa pominie. Mk 7,24-30: Pre tieto slová choď, zlý duch vyšiel z tvojej dcéry.

6. október, piatok, Tomáš, apoštol, záväzná spomienka /červená/

Antifóny: každodenné. Tropar: Svätý apoštol. Sláva. Kondak: Svätý apoštol. I teraz: podľa predpisu. Prokimen: Po celej zemi. 2 Kor 5,14-17: Odteraz nepoznáme nikoho podľa tela. Jn 20,24-29: Tomáš, jeden z Dvanástich, nazývaný Didymus, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš.

7. október, sobota, Sergej a Bakchus, mučeníci

Menlivé časti zo soboty /biela/ alebo o mučeníkoch /červená/. 1 Kor 9,13-18: Beda mi, keby som evanjelium nehlásal. Mk 8, 1-9: Nazbierali sedem košov zvyšných odrobín.

8. október, Osemnásta nedeľa po ZSD, Pamiatka sv. otcov VII. všeobecného snemu - II. v Nicei

Radový hlas je prvý, ev. na utierni je siedme. Antifóny: nedeľné. Tropare: Hoc aj Židia. Preslávil si sa. Kondáky: Slávne ako Boh. Sláva: Syn, ktorý z Otca. I teraz: podľa predpisu. Prokimeny: Nech je. Velebíme ťa. 1 Sol 3,7-13: Teraz akoby sme ožili, keď vy stojíte pevne v Pánovi. Rim 8,26-30: A ten, ktorý skúma srdcia, vie, po čom Duch túži. Lk 16,10-13: Nijaký sluha nemôže slúžiť dvom Pánom. Jn 17, 6-11: Svätý Otče, zachovaj ich vo svojom mene. Spev na prijímanie: Chváľte Pána.

Týždeň po 18. nedeli po ZSD

9. október, pondelok, Jakub Alfeov, apoštol, záv. spomienka

Menlivé časti okrem čítaní sú ako 6. októbra /farba červená/. Jak 2,14-17: Tak aj viera: ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva. Mk 1,14-20: Videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána.

10. október, utorok, Eulamp a Eulampia, mučeníci

Menlivé časti z utorka /biela/ alebo o mučeníkoch /červená/. 1 Kor 10,12-17: On vás nedovolí skúšať nad vaše sily. Mk 8,22-26: Tak prišli do Betsaidy.

11. október, streda, Filip apoštol

Menlivé časti okrem čítaní ako 6. októbra. 1 Kor 10,23-27 , 31-33; 11,1: Napodobňujte ma, ako aj ja napodobňujem Krista. Mk 8,27-30: Ty si Mesiáš.

12. október, štvrtok, Probus a spoločníci, mučeníci

Menlivé časti zo štvrtku /biela/ alebo o mučeníkoch /červená/. 1 Kor 12,17-19; 23-29: Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy. Mk 8,31-33: Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať.

13. október, piatok, Karpus a spoločníci, mučeníci

Menlivé časti z piatku alebo o mučeníkoch. 1 Kor 12,1-6: Dary milosti sú rozličné, ale Duch je ten istý. Mk 9,9-13: Jeden druhého sa vypytovali, čo znamená "vstať z mŕtvych."

14. októbra, sobota, Paraska, úctyhodná

Menlivé časti zo soboty alebo o úctyhodnej /biela/. 1 Kor 12,7-11: Každý však dostáva prejavy Ducha, na všeobecný úžitok. Mk 9,14-29: Ježiš ho chytil za ruku, zdvihol ho a on vstal.

15. októbra, 19. nedeľa po ZSD, Eutym Nový, úctyhodný

Radový hlas je druhý, ev. na utierni ôsme. Antifóny: nedeľne. Tropar: Keď si zostúpil. Sláva. Kondák: Vstal si z hrobu. I teraz: podľa predpisu. 1 Sol 4,9-11: Sám Boh vás použil, aby ste sa milovali navzájom. Mt 21,28-32: Kto z týchto dvoch splnil otcovu vôľu? Spev na prijímanie: Chváľte Pána.

Pripravil o. Mgr. Vojtech BOHÁČ

Aktivity Charity

Gréckokatolícka diecézna Charita v Prešove, so sídlom na Jarkovej ulici, v rámci rôznych aktivít, činnosti a služieb dňa 5.septembra vo svojich priestoroch otvorila novú umývarku áut v Prešove. Hlavným cieľom projektu autoumývarne je ponúknuť ubytovancom do- mu Charitas pracovnú príležitosť a vytvoriť podmienky pre aspoň minimálne krytie prevádzkových nákladov domu.

Vzhľadom na to, že resocializácia je dlhodobým a zložitým procesom, v ktorom veľmi dôležitú úlohu zohráva práve pracovná aktivita, uvažuje gréckokatolícka diecézna Charita zriadiť pre obyvateľov domu Charitas aj ďalšie pracovné možnosti, akými sú zber druhotných surovín, pranie v práčovni prádla, určenej predovšetkým pre ľudí s nízkym príjmom a pre dôchodcov.

● Br.Juraj Konštantín Čepa, gréckokatolícky redemptorista, rodák z Vislavy, okr. Svidník, odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi 9. augusta t.r. v 82. roku života v Pezinku. K duchovným synom sv. Alfonza vstúpil v roku 1932. Večná pamiatka!

● BLAHOVISTNÍK - mesačník priateľov baziliánov na Slovensku, má od 1. septembra t.r. nového šéfredaktora. Je ním o. Jozafát V. Timkovič, OSBM, ktorý spolu s protoigumenom Provincie sv. Cyrila a Metoda o. Metodom M. Bilančíkom pôsobí v rezidencii o. baziliánov v Kamienke, okr. Stará Ľubovňa.

● V známej rekreačnéj oblasti Domaša - Valkov sa dňa 1. októbra uskutoční odpustová slávnosť Ochrany Presvätej Bohorodičky. Vyvrcholí slávnostnou sv. liturgiou o 10.00 hod. v miestnom chráme. V mene duchovného otca farnosti Lomné Jozefa Šoltýsa sa na stretnutie s vami tešia veriaci z tejto oblasti.

● VO SVINICI PRI KOŠICIACH odhalili v nedeľu, 10. septembra t. r. pamätnú tabuľu kňazovi, vedcovi a pedagógovi Andrejovi Jaslinskému, SJ, pri príležitosti 280. výročia jeho narodenia. Bol profesorom a neskôr rektorom trnavskej univerzity a po jej prenesení v roku 1777 do Budína bol ešte sedem rokov kanonikom v Rožňave, kde 1. januára 1783 zomrel. **(pk)**

Oslavy v Bačkove

Farská obec Bačkov, ktorá leží pod Dargovským priesmykom v Slanských horách, si slávnostne 1. septembra pripomenula 675. výročie prvej písomnej zmienky.

Oslavy sa začali predpoludním slávnostnou sv. liturgiou v gréckokatolíckom Chráme sv. archanjela Michala.

Za Mons. ThDr. Mirónom Podhajeckým

V nedeľu, dňa 3. septembra t.r. počas diecéznej odpustovej slávnosti na čirčianskej hore sa účastníci dozvedeli smutnú správu, že v ranných hodinách odovzdal svoju šľachetnú dušu Všemohúcemu pápežský komorník a zaslúžilý kňaz našej eparchie Mons. Mirón Podhajecký.

Narodil sa 16. júna 1911 v Brusnici. Po skončení teologických štúdií bol dňa 28. júla 1935 vysvätený na kňaza. Začal pôsobiť ako kaplan v Sabinove a Prahe, v rokoch 1936-1938 bol prefektom seminára, potom správcom farnosti v Medzilaborciach. V rokoch 1940-41 bol biskupským tajomníkom, od roku 1947 prefesorom teológie v Prešove. Po násilnej likvidácii našej cirkvi v roku 1950 bol daný do sústreďovacieho kláštora, šikanovaný, väznený a celý čas prežíval v osobnom utrpení. Počas snahy o genocídu našej cirkvi pracoval vo viacerých civilných zamestnaniach.

Po obnovení činnosti našej cirkvi v roku 1968 pôsobil vo Veľkej Poľane, kde prežíval svoje detstvo pomocný biskup Mons. Milan Chautur, CSsR. Po krátkom pôsobení vo Fulianke účinkoval až do konca života v Čirči, kde s príkladnou dušpastierskou starostlivosťou a obetavosťou pracoval na spáse nesmrteľných duší. Bol nadovšetko skromným a príkladným kňazom a vrúcnym ctiteľom Prečistej Bohorodičky, ktorá ho, ako veríme, sprevádzala pred tvár všemohúceho Boha.

Zádušnú sv. litirgiu a pohrebné obrady vykonal Mons. Ján Hirka, diecézny biskup, za asistencie pomocného biskupa Mons. Milana Chautura, CSsR, veľkého počtu kňazov a veriacich. Telesné pozostatky o. Miróna uložili vedľa chrámu v Čirči, aby tak aj po smrti bol medzi svojimi a svietil tým, ktorým sa najdlšie obetoval.

Vičnaja pamjať!

VIERA A ZÁZRAKY

"Kto verí vo mňa, zachováva moje prikázanie. Moje prikázanie je, aby ste sa navzájom milovali, ako som ja vás miloval".

Veriť teda neznamená len povedať "áno, Pane, ja ti verím všetko, čo hovoríš". Veriť znamená stotožniť sa so všetkým, čo hlásal Ježiš, dokonca to znamená stotožniť sa s Ježišom Kristom, dívať sa jeho očami, milovať jeho láskou.

Apoštoli, ktorí chodili celé tri roky s Ježišom, deň čo deň videli jeho zázraky a počúvali jeho slová - títo apoštoli si ešte vždy neboli dosť istí so svojou vierou a prosili : "Daj nám viac viery".

Ako z myšlienkového kontextu vyplýva, Spasiteľ ich vieru naozaj nepovažoval ani za takú veľkú ako pšeničné zrnko. Ach, akí sme my naivní, keď sa nazdávame, že máme silnú vieru! Kristova terminológia je veľmi dôsledná, preto, keď do nej prepašujeme naše povrchné pojmy, tak nám z toho nemôže vyjsť nič logického.

Veriť - milovať - byť jedno - prosiť v Ježišovom mene. Medzi týmito výrazmi evanjeliového slovníka by sme nenašli presnú hranicu. Ak sa teda svojou vierou stotožníme s Kristom, pre ktorého bolo všetko stvorené, všetky veci budú celkom logicky reagovať na každú myšlienku, na každé slovo - celkom tak, ako reagovali na myšlienky a slová Ježiša, a vtedy bude už úplnou samozrejmosťou i ten najväčší zázrak /Lk 17,5/.

Veriť Bohu, ktorý mi zvestuje pravdu môjho života, to je predsa môj osobný záujem, to je najsamozrejmejšia povinnosť voči sebe samému. Je to naozaj neužitočná služba /Lk 17, 6-10/ - robím len to, čo musím robiť, aby som bol sám sebou. Bolo by naivné a trápne nárokovať si od Boha akúsi zázračnú protislužbu.

V Božom kráľovstve bude všetko iné. Tam sa Pán naozaj opáše a bude obsluhovať svojich stolujúcich sluhov. Jeho učeníci majú konať podobne.

Z Myšlienok o.J. PORUBČANA, SJ

Vážení čitatelia,

neustále sa zhoršujúca ekonomická situácia, ktorá sa pri tvorbe a príprave novín a časopisov v poslednom období prejavuje predovšetkým niekoľkonásobným zvýšením cien nákupu materiálu, spôsobila aj našej redakcii a jeho vydavateľovi Spolku sv. Vojtecha vážne starosti, ako zvládnuť financovanie časopisu Slova v roku 1996. Z tohto dôvodu sa v súčasnosti prevádza rozbor a hladá vhodné riešenie tohto problému. O výške predplatného a spôsobe riešenia Vás budeme včas informovať. Veríme, že naše úsilie - šíriť Božie Slovo, prinesie Vám aj v budúcnosti mnoho radosti, veľa duchovných síl a svetla.

Vaša redakcia Slovo

SLOVO
Gréckokatolícky dvojtýždenník
08001 PREŠOV
tel.:091/723783

Podávanie novinových zásielok povolené Východoslovenským riaditeľstvom pôšt Košice,č.j.2542-PTTM-93,zo dňa 8.9.1993